

Interbestuurlijke coördinatie als hefboom voor geïntegreerd beleid

Een toepassing binnen de maatschappelijke veiligheidszorg

Pieterjan Schraepen & Joris Voets

Vlaanderen
is vernieuwend bestuur

**STEUNPUNT
BESTUURLIJKE
VERNIEUWING**

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing is een consortium van:

INSTITUUT VOOR DE OVERHEID

Parkstraat 45 bus 3609
B-3000 Leuven
Tel: 0032 16 32 32 70

Prof. dr. Annie Hondeghem
Promotor-coördinator
annie.hondeghem@kuleuven.be

Prof. dr. Trui Steen
Verantwoordelijke KU Leuven
trui.steen@kuleuven.be

Sint-Jacobstraat 2
B-2000 Antwerpen
Tel: 0032 3 265 53 87

Prof. dr. Wouter Van Dooren
Verantwoordelijke UAntwerpen
wouter.vandooren@uantwerpen.be

Apotheekstraat 5
B-9000 Gent
Tel: 0032 9 264 92 50

Prof. dr. Joris Voets
Verantwoordelijke UGent
joris.voets@ugent.be

Martelarenlaan 42
B-3500 Hasselt
Tel: 0032 11 26 81 11

Prof. dr. Steven Van Garsse
Verantwoordelijke UHasselt
steven.vangarsse@uhasselt.be

Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing
Parkstraat 36 bus 3606 - 3000 Leuven - België
Tel: 0032 16 32 36 10 - E-mail: svb@kuleuven.be - URL: <https://steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/>

© Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

Niets uit deze uitgave mag, zelfs gedeeltelijk, openbaar gemaakt worden, gereproduceerd, vertaald of aangepast, onder enige vorm ook, hierin begrepen fotokopie, microfilm, bandopname behoudens uitdrukkelijke en voorafgaande toestemming van de uitgever.

Dit rapport vermeldt de mening van de auteur en niet deze van de Vlaamse overheid.

De Vlaamse overheid kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik dat wordt gemaakt van de in deze bekendmaking opgenomen gegevens.

INTERBESTUURLIJKE
COÖRDINATIE ALS HEFBOOM
VOOR GEÏNTEGREERD BELEID

16.09.2025

Pieterjan Schraepen & Joris Voets

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel.....	4
1 Inleiding.....	6
2 Conceptueel kader	8
3 Methodologie.....	12
4 Analyse.....	14
4.1 Maatschappelijke veiligheidszorg: een situering	14
4.2 Case 1: Ketenaanpak intrafamiliaal geweld	19
4.2.1 Beleidscontext en probleemstelling	19
4.2.2 Ontwikkelde coördinatie-instrumenten	21
4.2.3 Wettelijke verankering	26
4.2.4 Werkingsschaal	27
4.2.5 Kritische randvoorwaarden	29
4.3 Case 2: Bestuurlijke handhaving	32
4.3.1 Beleidscontext en probleemstelling	32
4.3.2 Ontwikkelde coördinatie-instrumenten	34
4.3.3 Wettelijke verankering	38
4.3.4 Werkingsschaal	41
4.3.5 Kritische randvoorwaarden	43
4.4 Vergelijkende analyse	46
4.4.1 Samenwerkingsprincipe: Loyauteit	46
4.4.2 Samenwerkingsprincipe: Participatie	48
4.4.3 Samenwerkingsprincipe: Afstemming	49
4.4.4 Territoriale inbedding	51
4.4.5 Synthese van samenwerkingsvormen	52
5 Conclusies.....	54
Referenties	60

Bijlagen	62
Respondenten interviews	62
Gebruikte afkortingen	63

1 INLEIDING

Dit werkpakket maakt deel uit van het onderzoeksprogramma van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV) rond regionale samenwerking in Vlaanderen. Een centrale vraag binnen dit programma is welke afsprakenkaders, instrumenten en samenwerkingsmodellen nodig en wenselijk zijn om regionale gebiedsgerichte ambities te realiseren. Binnen dit werkpakket ligt de focus op de werking van interbestuurlijke samenwerking tussen de Vlaamse, federale en lokale overheid. Doel is om inzicht te krijgen in hoe deze samenwerking vandaag functioneert, welke mechanismen en instrumenten daarbij worden ingezet en welke rol regionale en bovenlokale netwerken en samenwerkingsverbanden kunnen spelen in het versterken van Vlaams-federale coördinatie.

De noodzaak van interbestuurlijke samenwerking is in België bijzonder uitgesproken. De gelaagde staatsstructuur, met een complex samenspel van bevoegdheden tussen federale staat, gemeenschappen en gewesten, maakt nauwe samenwerking onvermijdelijk in beleidsdomeinen als mobiliteit, welzijn, gezondheidszorg, arbeidsmarkt en veiligheid (zie SERV, 2023). Historisch waren de Belgische staatshervormingen vooral gericht op het scheiden van bevoegdheden, vaak via het exclusiviteitsbeginsel, eerder dan op het bevorderen van samenwerking. Toch blijkt steeds opnieuw dat het overhevelen van bevoegdheden de interbestuurlijke afhankelijkheden niet wegneemt. Ongeacht hoe de institutionele structuur evolueert, blijft samenwerking vaak een noodzakelijke voorwaarde voor coherente beleidsvoering.

Ook in het actuele politieke en beleidsdebat krijgt interbestuurlijke samenwerking steeds meer aandacht. Het federale regeerakkoord benadrukt expliciet het belang van betere interfederale samenwerking om beleid op elkaar af te stemmen in verweven domeinen zoals bv. gezondheidszorg en veiligheid. Ook recente studies (Janssens & De Rynck, 2025) onderstrepen dat samenwerking in deze domeinen geen vrijblijvende optie is, maar een noodzakelijke randvoorwaarde voor een veerkrachtig en geïntegreerd bestuur.

Tegen deze achtergrond richt dit rapport zich op het beleidsveld van de maatschappelijke veiligheidszorg, een domein dat zich bij uitstek kenmerkt door verweven bevoegdheden en een breed actorenlandschap. Justitie, politie, welzijn en lokale besturen komen er samen rond complexe vraagstukken die geen van de betrokken bestuursniveaus alleen kan oplossen. Twee actuele casussen staan centraal: (1) de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) en (2) de bestuurlijke handhaving van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Beide cases illustreren hoe samenwerking concreet vorm krijgt, welke instrumenten daarbij ontwikkeld zijn, en welke sterktes en knelpunten zichtbaar worden in de praktijk.

De analyse bouwt verder op bestaande literatuur en kaders rond beleidscoördinatie en interbestuurlijke samenwerking (o.a. Dockx & Verhoest, 2020; SERV, 2023). Daarbij gebruiken we de SERV-taxonomie om samenwerking systematisch in kaart te brengen en confronteren we deze met de praktijkervaringen van betrokken actoren. Zo willen we niet alleen nagaan hoe Vlaams-federale samenwerking vandaag functioneert, maar ook welke randvoorwaarden nodig zijn om deze samenwerking structureel te versterken.

Concreet stellen we volgende onderzoeksvragen centraal binnen dit onderzoek:

- Hoe functioneert de interbestuurlijke samenwerking tussen de Vlaamse, lokale en federale overheid in de praktijk? Welke mechanismen en instrumenten worden vandaag ingezet voor om interbestuurlijke samenwerking te bevorderen?
- Hoe ervaren de betrokken actoren het huidige samenwerkingsinstrumentarium? Welke verbeteringen zijn mogelijk, en onder welke voorwaarden kunnen de bestaande instrumenten effectiever worden ingezet?
- Welke rol spelen regionale en bovenlokale netwerken binnen de bestaande interbestuurlijke samenwerking? Hoe kunnen deze netwerken bijdragen aan een sterkere en meer geïntegreerde interbestuurlijke samenwerking? Wat zijn hiervoor de noodzakelijke randvoorwaarden?

2 CONCEPTUEEL KADER

Samenwerking binnen de Belgische federale context

Interbestuurlijke samenwerking in België voltrekt zich binnen een bijzonder complex politiek en institutioneel kader. België is opgebouwd als een asymmetrische federatie, waarin zowel de gemeenschappen (voor taal en cultuur) als de gewesten (voor grondgebonden materies zoals mobiliteit of ruimtelijke ordening) eigen bevoegdheden uitoefenen. De bevoegdheidsverdeling is gebaseerd op het exclusiviteits- en verticaliteitsbeginsel: elke overheid is in principe exclusief bevoegd voor een beleidsdomein en beheert de volledige beleidscyclus. In de praktijk zijn beleidskwesties echter zelden zuiver af te bakenen, wat leidt tot talrijke interdependenties en noodzaakt tot samenwerking tussen bestuursniveaus (Reybrouck, 2022).

Het Belgische federalisme is voornamelijk opgezet als mechanisme voor conflictbeheersing tussen de grote taalgemeenschappen. Het resultaat is een tweesporenstructuur met gemeenschappen en gewesten, elk met hun eigen institutionele logica en beleidsprioriteiten. Deze structuur is bovendien asymmetrisch: bevoegdheden, inkomsten en uitgaven zijn niet gelijk verdeeld over de regio's. Dit creëert een constante spanning tussen autonomie enerzijds en de nood aan coördinatie en overleg anderzijds.

Samenwerking wordt bijkomend bemoeilijkt door het centrifugale karakter van de opeenvolgende staatsvormingen sinds de jaren 1970. Deze hebben vooral ingezet op het overdragen van bevoegdheden naar de deelstaten, vaak zonder daarbij robuuste samenwerkingsmechanismen op te zetten. Het Belgisch partijlandschap versterkt deze dynamiek: het is vrijwel volledig taalgemeenschappelijk georganiseerd en kent geen nationale partijen. Hierdoor ontstaan uiteenlopende politieke logica's en beleidscycli aan weerszijden van de taalgrens, wat het formuleren van coherente interbestuurlijke strategieën bemoeilijkt (Bouteca, 2018).

Toch is samenwerking onvermijdelijk. De SERV (2023) benadrukt dat samenwerking geen vrijblijvende optie is, maar een noodzakelijke voorwaarde om complexe, grensoverschrijdende beleidsuitdagingen – zoals mobiliteit, klimaatverandering of gezondheidszorg – aan te pakken. Samenwerking laat overheden toe om gezamenlijke doelstellingen na te streven, om externe effecten te beheersen en om tegemoet te komen aan de terechte verwachtingen van burgers en bedrijven inzake geïntegreerde dienstverlening.

Daarnaast draagt samenwerking bij aan de interne stabiliteit van het Belgische federale systeem. Ze creëert ruimte voor pragmatische oplossingen in een context van bevoegdheidsverwevenheid en vergroot het aanpassingsvermogen van het bestuur aan nieuwe beleidsuitdagingen. Effectieve samenwerking kan bovendien het wederzijdse vertrouwen tussen bestuursniveaus versterken – een sleutelvoorwaarde voor een veerkrachtige federale staat (Reybrouck, 2022).

Coördinatie en geïntegreerd beleid

Een goed functionerende Vlaams-federale samenwerking veronderstelt meer dan het naast elkaar bestaan van bevoegdheden en actoren: ze vereist ook actieve coördinatie en een doorgedreven afstemming van beleid. In een context van verweven bevoegdheden en complexe beleidsopgaven zijn klassieke hiërarchische

sturingsmechanismen vaak onvoldoende (Sinardet, 2022). Daarom wordt beleidscoördinatie steeds vaker benaderd als een strategisch governance-instrument dat samenwerking faciliteert en fragmentatie tegengaat.

Beleidscoördinatie kan binnen het openbaar bestuur gedefinieerd worden als “het bewust afstemmen van beleidsinhoud, doelen, processen en middelen tussen organisaties of eenheden om doelconflicten te vermijden of synergieën te versterken” (Dockx & Verhoest, 2020). Binnen de Vlaamse overheid kan coördinatie zich zowel verticaal manifesteren (tussen beleidsniveaus), horizontaal (tussen beleidsdomeinen) als transversaal (over beleidslijnen heen binnen één niveau). Daarbij kunnen coördinatie-inspanningen gericht zijn op outputcoördinatie (beleidsresultaten), procescoördinatie (besluitvorming) of inputcoördinatie (middeleninzet). Elk type vergt andere institutionele instrumenten en sturingsvormen.

Geïntegreerd beleid verwijst naar beleidsvoering waarin beleidsproblemen niet sectoraal maar domeinoverschrijdend worden benaderd. Het impliceert dat betrokken actoren vanuit verschillende beleidsvelden gedeelde doelen, strategieën en acties ontwikkelen, met oog voor complexiteit en interdependentie. Volgens Verhoest e.a. vereist dit niet alleen formele coördinatie-instrumenten, maar ook het creëren van gedeelde overtuigingen, vertrouwen en verbindend leiderschap binnen tijdelijke of permanente samenwerkingsstructuren (Dockx, Verlinden & Verhoest, 2020).

In de beleidspraktijk zijn coördinatie en geïntegreerd beleid nauw met elkaar verbonden. Waar coördinatie inzet op afstemming tussen organisaties of beleidslijnen, vormt geïntegreerd beleid een meer ambitieuze vorm van samenwerking die de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie structureel domeinoverschrijdend maakt. In dat opzicht kunnen we geïntegreerd beleid zien als een vorm van 'intensieve' coördinatie, die niet enkel focust op instrumentele afstemming, maar ook op het samen vormgeven van visie, gedeeld eigenaarschap en integrale uitvoering (Bouckaert et al., 2010).

Binnen de Vlaamse overheid bestaat een breed arsenaal aan coördinatie-instrumenten, waaronder beleidsdomeinoverschrijdende stuurgroepen, interdepartementale werkgroepen, transversale projectstructuren, gedeelde performantie-indicatoren en het Voorzitterscollege als overheidsbreed governance-orgaan. Deze instrumenten zijn deels geïnstitutionaliseerd (bv. bij complexe beleidsvernieuwingen), deels ad hoc georganiseerd (bv. tijdelijke taskforces). Uit onderzoek blijkt dat de effectiviteit van deze instrumenten afhankelijk blijkt van de politieke en ambtelijke steun, het vertrouwen tussen actoren en de mate waarin ruimte bestaat voor netwerkmanagement en metagovernance (zie Dockx & Verhoest 2020).

Een taxonomie van samenwerking

Ook binnen de Belgische context is er sprake van een breed scala aan mogelijke samenwerkingsinstrumenten. Samenwerking kan gestalte krijgen via een gamma van instrumenten, zoals samenwerkingsakkoorden (SWA's), overlegcomités of interministeriële conferenties (IMC's)—maar omvat ook andere vormen zoals formele en informele ambtelijke overlegstructuren, adviescomités, responsabiliserings- en financieringsmechanismen, en netwerksamenwerking.

Om inzicht te krijgen in deze diversiteit ontwikkelde de SERV (2023) een taxonomie die de bestaande samenwerkingsvormen in kaart brengt en hun onderlinge samenhang verduidelijkt. Deze taxonomie helpt niet

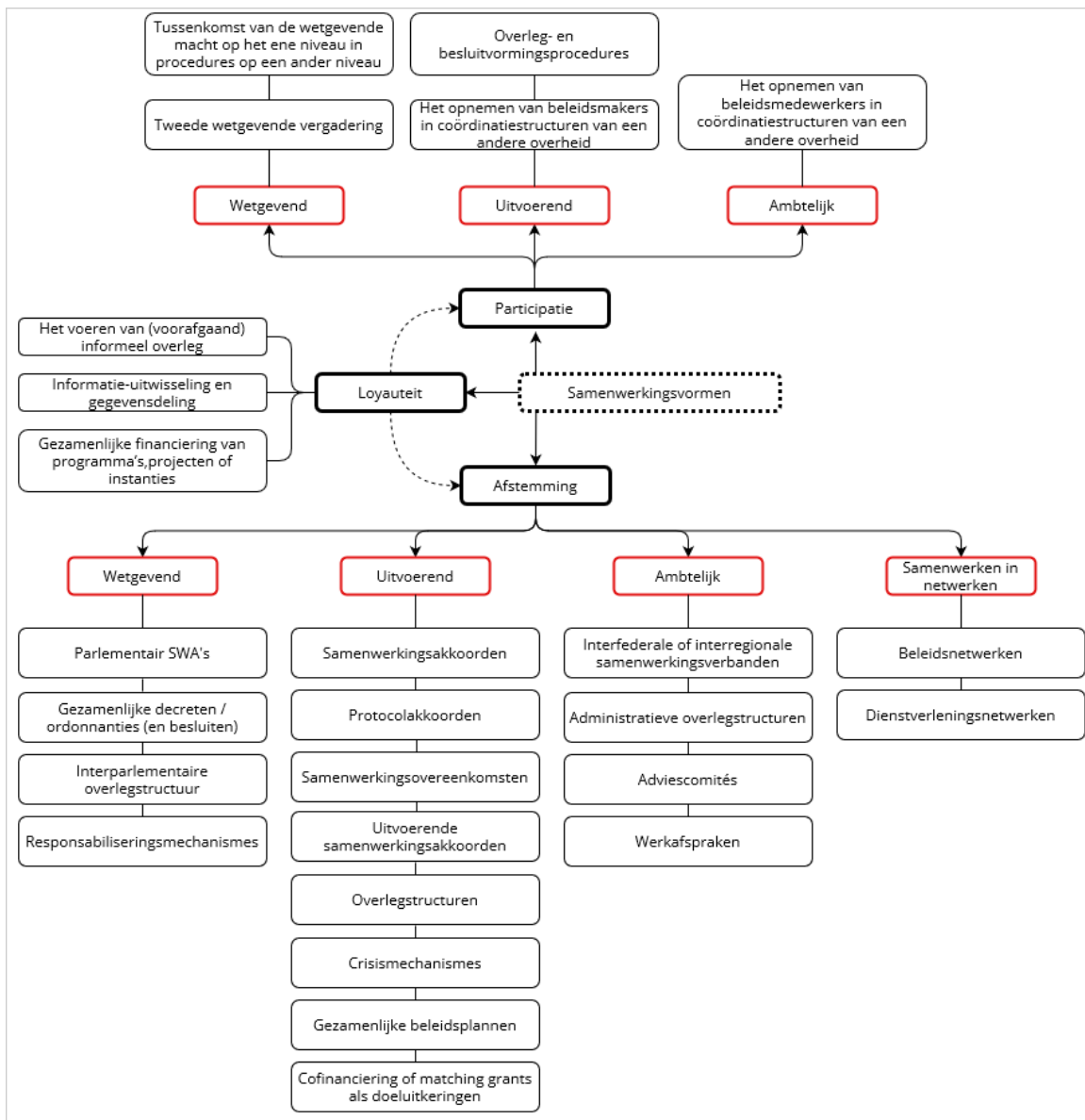
alleen om de complexiteit van de huidige praktijk te duiden, maar wijst ook op onderbenutte mogelijkheden en alternatieve benaderingen. Verschillende beleidsuitdagingen vragen immers om uiteenlopende samenwerkingsvormen, en diverse vormen kunnen soms tot vergelijkbare resultaten leiden.

De taxonomie vertrekt niet vanuit een juridische classificatie, maar beoogt inzicht te geven in de verscheidenheid en concrete werking van samenwerking tussen de federale overheid en de deelstaten. Door samenwerkingsvormen te ordenen aan de hand van drie onderliggende principes – **loyauteit**, **participatie** en **afstemming** – biedt het schema een kader om de complexiteit van samenwerking te analyseren, onderbenutte vormen te identificeren en alternatieven te verkennen.

De drie samenwerkingsprincipes bieden een gestructureerd overzicht van de vele vormen van samenwerking. Loyaliteit staat als principe op zichzelf, maar komt ook tot uiting in andere vormen. Voor participatie en afstemming maakt de taxonomie een onderscheid op basis van het niveau waarop de samenwerking plaatsvindt (wetgevend, uitvoerend, ambtelijk). Binnen afstemming wordt verder gedifferentieerd tussen juridische samenwerkingsmechanismen en bestuurskundige samenwerkingsvormen, zoals netwerken.

De taxonomie is opgebouwd op basis van binnen- en buitenlandse voorbeelden en maakt zichtbaar hoe samenwerking vaak functioneert in **ketens**, waarbij formele en informele overlegstructuren elkaar aanvullen. Zo biedt deze indeling een nuttig analytisch instrument voor het bestuderen van interbestuurlijke samenwerking binnen het Belgische federale bestel.

Een overzicht van deze indeling wordt weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur: Taxonomie van samenwerkingsvormen (SERV 2023, p. 26)

3 METHODOLOGIE

Onderzoeksaanpak

Dit onderzoek bestudeert de werking van interbestuurlijke samenwerking tussen de Vlaamse en federale overheid in beleidsdomeinen met een hoge graad van bevoegdheidsverwevenheid. De focus ligt op het domein van de maatschappelijke veiligheidszorg, aan de hand van twee actuele en beleidsrelevante casussen: (1) de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) en (2) de aanpak van bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit. Beide cases illustreren uiteenlopende benaderingen van beleidscoördinatie en maken het mogelijk om variatie in samenwerkingsmechanismen systematisch te analyseren.

Als analytisch kader hanteren we de taxonomie van interbestuurlijke samenwerking ontwikkeld door de SERV (2023). Deze biedt een overzicht van samenwerkingsvormen gestructureerd volgens drie principes – loyautéit, participatie en afstemming – en maakt onderscheid tussen wetgevende, uitvoerende en ambtelijke dimensies. We gebruiken dit schema niet enkel om bestaande mechanismen te inventariseren, maar confronteren het ook kritisch met de praktijken in beide cases, teneinde blinde vlekken of beperkingen bloot te leggen.

Het onderzoek bouwt methodologisch op drie complementaire pijlers:

- **Kwalitatieve document- en literatuurstudie:** We analyseren bestaande beleidskaders, wet- en regelgeving, omzendbrieven, en eerdere onderzoeksrapporten met betrekking tot de beide casussen. Daarbij wordt ook specifiek geput uit materialen ontwikkeld in het kader van het SBV-onderzoekstraject “Toekomstvisie voor het lokaal en binnenlands bestuur in Vlaanderen” en de thematische fiche die rond integrale en maatschappelijke veiligheidszorg werd opgemaakt (Janssens & De Rynck, 2025)
- **Vergelijkende casestudieanalyse:** De casussen worden naast elkaar geplaatst om verschillen in coördinatiearchitectuur, institutionele verankering en governancepraktijken zichtbaar te maken. Terwijl de ketenaanpak IFG sterk inzet op netwerksturing en gedeelde regie binnen fysieke coördinatiestructuren, vertrekt bestuurlijke handhaving van een meer verspreide structuur gericht op informatiedeling via interbestuurlijke schakels. Deze verschillen maken het mogelijk om de SERV-taxonomie in verschillende contexten te toetsen.
- **Empirische verdieping via semigestructureerde interviews:** We voerden doelgerichte interviews met sleutelactoren op Vlaams, federaal en lokaal niveau. Deze respondenten werden geselecteerd op basis van hun betrokkenheid bij de ontwikkeling, implementatie of evaluatie van samenwerkingsmechanismen binnen de onderzochte casussen. De interviews bieden inzicht in de percepties, knelpunten en succesfactoren vanuit de praktijk, en verrijken de documentanalyse met actuele en contextgevoelige informatie. Een overzicht van de respondenten is opgenomen in bijlage.

Door deze triangulatie van datatypes – analytisch kader, documentanalyse en terreinbevraging – streven we naar een theoretisch onderbouwde en empirisch gedragen analyse van interbestuurlijke samenwerking. Daarbij schenken we bijzondere aandacht aan de rol van regionale en bovenlokale netwerken als mogelijke hefboom voor duurzame beleidsafstemming in een gelaagd federaal bestel.

4 ANALYSE

In dit hoofdstuk analyseren we hoe interbestuurlijke samenwerking concreet vorm krijgt binnen het domein van de maatschappelijke veiligheidszorg.

We starten met een algemene duiding van de institutionele context en coördinatie-uitdagingen die dit domein typeren. Vervolgens verdiepen we ons in twee empirische cases die elk op hun manier interbestuurlijke samenwerking vereisen: de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) en de bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit. Per case bespreken we de beleidscontext, het ontwikkelde instrumentarium, de juridische verankering, de regionale inbedding en de toekomstperspectieven. Tot slot voeren we een vergelijkende analyse uit aan de hand van de SERV-taxonomie, waarbij we nagaan in welke mate beide cases beantwoorden aan de principes van loyaleit, participatie en afstemming, en hoe ze zich territoriaal verankeren. Deze analyse maakt het mogelijk om sterktes en knelpunten in kaart te brengen en lessen te trekken voor een effectievere Vlaams-federale samenwerking.

4.1 MAATSCHAPPELIJKE VEILIGHEIDSZORG: EEN SITUERING

Een complex bevoegdhedenlandschap

De maatschappelijke veiligheidszorg in België speelt zich af binnen een uitgesproken verweven en meerlagig bevoegdhedenlandschap. De Belgische staatsstructuur is gebaseerd op een dualistisch federalisme waarin de federale staat, gewesten, gemeenschappen en lokale overheden elk bevoegdheden uitoefenen binnen strikt gedefinieerde domeinen. In theorie moeten deze “waterdichte compartimenten” de autonomie van elk niveau garanderen, maar in de praktijk zijn de grenzen vaak vaag of overlappend. Dit leidt tot een diffuus bevoegdhedenkader waarin samenwerking onvermijdelijk is, maar vaak structureel onvoldoende ondersteund wordt (Bauwens, 2011; SERV, 2023).

De federale overheid blijft een spilfiguur in de organisatie van maatschappelijke veiligheid, met bevoegdheden over politie, justitie, crisisbeheer en bestuurlijke handhaving. Tegelijk neemt ook Vlaanderen een steeds actievere rol op in aanverwante domeinen zoals de werking van justitiehuisen, intrafamiliaal geweld, verslavingszorg en preventie van radicalisering. Hierdoor groeit Vlaanderen uit tot een structurele partner in het veiligheidsbeleid, wat de nood aan coherente samenwerking versterkt.

De overlappingsen in bevoegdheden tussen federale en Vlaamse structuren zorgen echter voor spanningen. Taakverdelingen zijn niet altijd duidelijk, wat risico's op politieke territoriumstrijd en bestuurlijke inertie met zich meebrengt. Bevoegdheidsoverdrachten gebeuren bovendien regelmatig zonder voldoende compensatie of afstemming, wat het wederzijds vertrouwen ondermijnt en tot juridische procedures kan leiden in plaats van politieke oplossingen (SERV, 2023). De centrifugale logica van opeenvolgende staatsvormingen heeft zo een beleidscontext gecreëerd waarin samenwerking vaak niet formeel gestroomlijnd is, maar veeleer ad hoc en afhankelijk van persoonlijke inzet of informele netwerken tot stand komt (Bouteca et al., 2018).

Coördinatie-uitdagingen: verticaal, horizontaal en territoriaal

De samenwerking tussen bestuursniveaus binnen de maatschappelijke veiligheidszorg verloopt in de praktijk vaak moeizaam. Een eerste knelpunt situeert zich op het vlak van verticale coördinatie. Hoewel operationele samenwerking – bijvoorbeeld tussen politie en lokale preventiediensten – vrij courant is, blijft de strategische afstemming tussen beleidsniveaus beperkt en weinig gestructureerd. Het gemeentelijk preventiebeleid en het zonaal veiligheidsbeleid wisselen doorgaans enkel algemene informatie uit, zonder gezamenlijke beleidsontwikkeling of gedeelde doelstellingen (Bauwens, 2011).

Er is daarnaast onvoldoende sprake van een gedeelde strategische visie op de bestuurlijke organisatie van de veiligheidsketen. Federale beleidsinitiatieven houden niet altijd rekening met de architectuur van het binnenlands bestuur in Vlaanderen, waardoor de samenhang ontbreekt. De afstemming tussen federale en Vlaamse structuren blijft in veel gevallen ad hoc en sterk persoonsafhankelijk. Dit gebrek aan structurele coördinatie leidt tot fragmentatie en frustraties, zeker tijdens crisismomenten waarin informatie vaak niet tijdig of adequaat gedeeld kan worden tussen bestuursniveaus (Schmitz, 2023).

Een tweede grote uitdaging betreft de horizontale coördinatie binnen beleidsniveaus. Ondanks de brede invulling van het begrip “maatschappelijke veiligheid” – dat naast politietaken ook domeinen als sociaal beleid, vrijetijd, mobiliteit en omgeving omvat – blijven intersectorale afstemmingsmechanismen beperkt. Initiatieven rond complexe veiligheidsvraagstukken zoals radicalisering, intrafamiliaal geweld of ondermijnende criminaliteit worden nog te vaak binnen de logica van afzonderlijke sectoren ontwikkeld, zonder structurele verbinding met andere beleidsdomeinen. De publieke dienstverlening is in dit opzicht te gefragmenteerd: burgers worden geconfronteerd met een veelheid aan loketten en portalen, wat de toegankelijkheid niet ten goede komt (SERV, 2023).

Het lokaal veiligheidsbeleid focust in de praktijk bovendien vaak op leefbaarheidsproblemen in de directe woonomgeving, met een sterke nadruk op klassieke actoren zoals politie en preventie, ten koste van bredere, geïntegreerde benaderingen (Bauwens, 2011). De toenemende specialisering binnen lokale administraties brengt daarbij risico's tot verkokering met zich mee, waarbij ambtenaren binnen hun beleidskoker opereren en het bredere organisatieperspectief uit het oog verliezen.

Ten slotte vormen ook territoriale coördinatieproblemen een belangrijke barrière voor effectieve samenwerking. Overlegstructuren en diensten hanteren uiteenlopende schaalniveaus: politiezones, gerechtelijke arrondissementen, eerstelijnszones of veiligheidsregio's vallen zelden samen. Deze *schaalmismatch* bemoeilijkt de afstemming tussen actoren en leidt tot inefficiënties op het terrein. Lokale actoren moeten zich vaak verhouden tot meerdere bovenlokale structuren met elk hun eigen logica, mandaat en werkgebied, wat coördinatie op operationeel niveau bemoeilijkt. In combinatie met een gebrek aan gedeelde langetermijnvisies en het ontbreken van formele samenwerkingsmechanismen ontstaat zo een bestuurlijk landschap waarin samenwerking vaak eerder een toevallige uitkomst is dan een structureel ingebedde praktijk (Janssens & De Rynck, 2025).

Informatie-uitwisseling vormt daarbij een dwarsdoorsnijdend knelpunt. Een effectief en geïntegreerd veiligheidsbeleid vereist dat partners toegang hebben tot relevante informatie, inclusief gerechtelijke gegevens.

In de praktijk ontbreekt echter vaak een adequaat juridisch en technisch kader voor gegevensdeling, wat de slagkracht van interbestuurlijke samenwerking ernstig kan beperken (SERV, 2023). Zonder duidelijke afspraken, compatibele systemen en een cultuur van vertrouwen riskeren coördinatie-inspanningen beperkt te blijven in hun reikwijdte.

Evoluerend dreigingsbeeld en maatschappelijke verschuivingen

De maatschappelijke veiligheidszorg in België wordt verder geconfronteerd met een sterk veranderend dreigingsbeeld. Naast klassieke criminaliteit treden nieuwe vormen van onveiligheid op de voorgrond, zoals gezinsgeweld, psychische kwetsbaarheid en sociale onrust. Deze ontwikkelingen leggen bijkomende druk op de wijze waarop beleidsniveaus en sectoren samenwerken. Er is nood aan geïntegreerd beleid, met aandacht voor preventie, zorgcontinuïteit en proportioneel optreden (Kadernota Integrale Veiligheid, 2022).

De aanpak van intrafamiliaal geweld (IFG) illustreert deze verschuiving. Tot in de jaren '70 werd geweld binnen gezinnen als een privézaak beschouwd, waarbij overheidsinterventie pas bij zware escalatie volgde. Vanaf de jaren '90 groeide het besef dat interpersoonlijk geweld een maatschappelijk probleem vormt, met zware gevolgen voor slachtoffers en getuigen, waaronder kinderen. De aanpak evolueerde van eenzijdige slachtofferfocus naar een multidisciplinaire benadering, waarbij ook aandacht gaat naar plegers en contextuele factoren. Het inzicht dat kindgetuigen eveneens slachtoffer zijn, droeg bij tot deze bredere aanpak (Franck, 2018).

Parallel zien we een toename van ondermijnende criminaliteit: georganiseerde misdaad die zich verankert in legale structuren zoals winkels, vastgoed of nachteconomie. Deze netwerken ondergraven het vertrouwen in een integere samenleving en vergen een geïntegreerde bestuurlijke en gerechtelijke aanpak. In Vlaanderen is deze problematiek toegenomen door een verplaatsing van criminele activiteiten vanuit Nederland, waar de bestuurlijke handhaving strikter is (Janssens, 2018). Ook terreurdreiging en zogeheten “hidden impact crimes” – zoals mensenhandel of ernstige kindermishandeling – maken deel uit van het nieuwe dreigingsprofiel. Deze misdrijven zijn vaak moeilijk zichtbaar, maar veroorzaken ernstige maatschappelijke schade op lange termijn. Het vraagt beleidsmatige alertheid, samenwerking over sectoren heen en voldoende capaciteit voor vroegdetectie en interventie (Janssens & De Rynck, 2025).

Centrale beleidskaders

De coördinatie-inspanningen op federaal beleidsniveau worden gestuurd vanuit enkele overkoepelende kaders. De Kadernota Integrale Veiligheid en het Nationaal Veiligheidsplan formuleren strategische doelstellingen en prioriteiten voor het veiligheidsbeleid in België.

Kadernota integrale veiligheid

De Kadernota Integrale Veiligheid (KIV) biedt een overkoepelend beleidskader voor de aanpak van veiligheidsvraagstukken in België en plaatst maatschappelijke veiligheid expliciet als één van haar zes centrale dimensies. De kerngedachte hierbij is dat elke burger zich veilig moet kunnen voelen in zijn of haar directe leefomgeving. Veiligheid wordt hierbij niet louter als een politietask benaderd, maar als een breed gedeeld

beleidsdoel dat verweven is met andere domeinen zoals sociaal beleid, mobiliteit, ruimtelijke ordening en vrijetijdsbeleid.

De KIV pleit voor een integrale veiligheidszorg waarin preventie, repressie, strafuitvoering en nazorg met elkaar verbonden zijn in één doorlopende veiligheidsketen (KIV 2022, p.7). Inzake preventie wordt een driedeling gehanteerd: primaire preventie richt zich op het creëren van een sociaal klimaat dat spanningen en geweld voorkomt; secundaire en tertiaire preventie beogen recidivebeperking via begeleiding en risicotaxatie van daders. Tegelijk wordt benadrukt dat ook repressieve maatregelen, herintegratie, en slachtofferopvang deel uitmaken van een geïntegreerd beleid. Dit impliceert een nauwe samenwerking tussen actoren uit verschillende fasen van het veiligheidsproces, met het oog op een optimale synergie van maatregelen.

Het concept 'geïntegreerde veiligheid' onderstreept dat verschillende actoren – zowel publieke als private – betrokken moeten zijn bij de globale aanpak. Naast politie, justitie en hulpdiensten gaat het om gemeenschapswachten, de private veiligheidssector, maar ook welzijnsorganisaties, stadsdiensten en lokale besturen. Hun inspanningen moeten niet enkel parallel verlopen, maar worden afgestemd en versterkt via structurele samenwerking. Deze intersectorale en interbestuurlijke afstemming is noodzakelijk om efficiënt te kunnen inspelen op de complexiteit van hedendaagse veiligheidsproblemen, zoals cybercrime of ondermijnende criminaliteit.

Lokale besturen nemen in dit kader een sleutelrol op, gelet op hun nabijheid tot burgers en hun vermogen om domein overschrijdende initiatieven te integreren. De KIV benadrukt het belang van lokale netwerking, waarin samenwerking tussen veiligheidspartners op maat van het lokale niveau wordt georganiseerd. Multidisciplinaire samenwerking, zoals bij financiële opsporing of complexe overlastproblematieken, wordt gezien als hefboom voor efficiëntie en effectiviteit. Tegelijk wijst de KIV op de nood om verzuiling en institutionele fragmentatie binnen het veiligheidsveld tegen te gaan. Meer communicatie en interactie tussen actoren, in combinatie met meetbare en evalueerbare prestaties, moeten leiden tot een meer samenhangende en gedragen veiligheidszorg (KIV 2022, p.13).

Nationaal Veiligheidsplan

De Kadernota Integrale Veiligheid (KIV) en het Nationaal Veiligheidsplan (NVP) vormen samen het beleidsmatig fundament voor een integraal en gecoördineerd veiligheidsbeleid in België. Waar de KIV fungeert als strategisch referentiekader met een langetermijnvisie op veiligheid, vertaalt het NVP deze visie naar operationele doelstellingen en actieplannen voor de geïntegreerde politie en andere betrokken overheidsactoren. Beide documenten vertrekken vanuit een gedeelde ambitie: dat elke burger zich veilig voelt in zijn directe leefomgeving.

Ook binnen deze kaderstelling krijgt maatschappelijke veiligheid een brede invulling. Veiligheidszorg wordt niet herleid tot misdaadbestrijding, maar wordt opgevat als een domein dat verweven is met sociaal beleid, vrijetijdsbeleid, ruimtelijke ordening, milieutoezicht en mobiliteit. Zo dragen maatregelen als snelheids- en trajectcontroles, GAS-boetes of het herinrichten van publieke ruimte bij aan het versterken van leefbaarheid en het voorkomen van onrust. De politiewerking speelt hierin een sleutelrol: zij moet niet alleen repressief optreden, maar ook bijdragen aan de sociale cohesie en het algehele veiligheidsgevoel in de buurt.

Preventie vormt het fundament van deze benadering. De KIV en het NVP zetten sterk in op *primaire preventie*, met het oog op het creëren van een stabiel en samenhangend sociaal klimaat waarin onveiligheid minder kans krijgt. Daarnaast is er aandacht voor *secundaire en tertiaire preventie*, met nadruk op risicotaxatie, begeleiding van daders en het voorkomen van recidive. Deze ketenbenadering verbindt preventie, repressie, nazorg en herstel tot één geïntegreerd beleidsproces.

Het NVP werkt deze principes uit in concrete prioriteiten voor de politiediensten, zoals de aanpak van ernstige geweldsmisdrijven, georganiseerde criminaliteit en ondermijnende fenomenen op lokaal niveau (NVP 2022, p.31). Sinds de NVP 2008–2011 wordt hierin expliciet gepleit voor een proactieve en aanklappende benadering, waarbij bestuurlijke maatregelen complementair worden ingezet naast het strafrecht. Dit sluit aan bij de bredere evolutie naar bestuurlijke handhaving als essentieel instrument binnen de maatschappelijke veiligheidszorg.

Kortom, de KIV en het NVP structureren de beleidsruimte waarin maatschappelijke veiligheid wordt vormgegeven. Ze bieden richting aan lokale en bovenlokale actoren, stimuleren samenwerking tussen sectoren en bestuursniveaus, en leggen het accent op een preventief, multidisciplinair en geïntegreerd veiligheidsbeleid dat afgestemd is op de noden van de samenleving.

4.2 CASE 1: KETENAANPAK INTRAFAMILIAAL GEWELD

De ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) geldt als een toonaangevend voorbeeld van geïntegreerde interbestuurlijke samenwerking binnen het Vlaamse veiligheids- en welzijnsbeleid. Deze aanpak ontstond als reactie op de structurele versnippering in de aanpak van familiaal geweld, en groeide uit tot een domeinoverschrijdend model waarin politie, justitie, hulpverlening en lokale besturen gezamenlijk optreden rond complexe gezinssituaties.

In deze caseanalyse brengen we de beleidsmatige context in kaart, lichten we de coördinatie-instrumenten toe die werden ontwikkeld, en bespreken we de juridische en territoriale verankering van deze aanpak. We sluiten af met een analyse van de sterktes en knelpunten, en reflecteren over de toekomstmogelijkheden van deze samenwerkingspraktijk in het licht van bredere Vlaams-federale coördinatie ambities.

4.2.1 Beleidscontext en probleemstelling

De aard van intrafamiliaal geweld

Intrafamiliaal geweld (IFG) is een hardnekkig en veelzijdig maatschappelijk probleem dat zich manifesteert binnen familiale relaties, ongeacht leeftijd of gezagsverhoudingen. Het gaat om elke vorm van fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld tussen twee of meer leden van een familie, met inbegrip van partnergeweld, kindermishandeling, oudermishandeling of geweld tussen broers en zussen (De Roeck, 2022). Dergelijk geweld is zelden een losstaand incident; het herhaalt zich vaak in cycli en is doorgaans een symptoom van diepgewortelde psychologische, sociale en structurele problemen binnen het gezinssysteem.

De complexiteit van IFG wordt versterkt door het feit dat het zich voordoet op het kruispunt van verschillende beleidsvelden – welzijn, justitie, gezondheidszorg, politie, onderwijs – en daardoor moeilijk met éénzijdige beleidsinstrumenten aan te pakken is. De impact op directe slachtoffers, vaak vrouwen en kinderen, is bijzonder ingrijpend, maar ook andere gezinsleden zijn vaak medeslachtoffer of getuige, wat kan leiden tot ernstige psychische en sociale schade (Hoge Raad Justitie, 2021).

Hoewel de maatschappelijke aandacht voor het thema de afgelopen decennia is toegenomen, blijft IFG sterk ondergerapporteerd. Slechts een beperkt aantal slachtoffers doet aangifte bij politie, en veel geweldssituaties blijven jarenlang onzichtbaar. Naar schatting worden jaarlijks circa 25.000 processen-verbaal rond IFG opgemaakt in Vlaanderen, maar dit is slechts het topje van de ijsberg (Franck, 2018). Talloze slachtoffers zwijgen uit angst, schaamte, afhankelijkheid, onwetendheid of gebrek aan vertrouwen in het systeem, waardoor het geweld zich vaak jarenlang ongestoord kan voortzetten.

De nood aan een integrale aanpak

Tot voor kort werd IFG hoofdzakelijk benaderd vanuit aparte sectoren: justitie, politie en hulpverlening functioneerden grotendeels los van elkaar. Deze sectorale aanpak leidde tot een versnipperd en reactief hulpaanbod waarin slachtoffers van het kastje naar de muur werden gestuurd en telkens opnieuw hun verhaal

moesten doen. Deze versnippering werkte ontmoedigend, leidde tot afhaken van cliënten en bemoeilijkte de opbouw van duurzame trajecten (FJCL, 2018).

De lacunes in informatie-uitwisseling tussen hulpverleners – vooral tussen actoren rond volwassenen en rond kinderen – veroorzaakten frustratie, wrevel en wantrouwen tussen sectoren. Het beroepsgeheim werd vaak als belemmering ervaren, wat cruciale informatiedeling in gevaar bracht (Franck, 2018). Tegelijkertijd bleek dat een louter repressieve benadering vanuit justitie of politie niet volstond. Veiligheid kon vaak niet gegarandeerd worden zonder de inzet van hulpverlening, maar omgekeerd konden hulpverleners vaak niet doeltreffend optreden zonder gerechtelijke ondersteuning. De gerechtelijke opvolging van IFG-dossiers bleek traag en omslachtig, waardoor slachtoffers soms maanden of jaren in onveilige situaties bleven (FJCL, 2018).

Lokale politieagenten rapporteerden frustratie bij herhaalde tussenkomsten in dezelfde gezinnen, terwijl langdurige wachtlijsten binnen jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg de opvangmogelijkheden beperkten (Veilig Huis Antwerpen, 2023). Deze structurele knelpunten riepen om een fundamenteel andere aanpak.

Ketenaanpak als antwoord

De roep om een meer geïntegreerde aanpak trad sterk op de voorgrond in enkele specifieke regio's, zoals bv. in Limburg, waar een crisis in 2006 leidde tot de ontwikkeling van een intersectoraal draaiboek en een voorloper van de ketenaanpak IFG (Wyckmans, 2018). Nadien ontwikkelde zich een bredere beleidsmatige beweging, waarbij expertise uit welzijn, justitie en politie samen werd gebracht in één geïntegreerd samenwerkingsmodel: de ketenaanpak IFG, die later institutioneel verder werd uitgebouwd via Family Justice Centers (FJC's) en onder de koepel van de Veilige Huizen.

De ketenaanpak is gestoeld op het principe van gedeelde verantwoordelijkheid en samenwerking over sectoren en beleidsniveaus heen. Centraal staat de cliënt, rond wie actoren uit hulpverlening, politie, justitie en lokaal bestuur zich organiseren. In plaats van dat het gezin zich moet aanpassen aan de structuren van verschillende diensten, werken de diensten samen rond het gezin. De ketenaanpak vertrekt vanuit één aanspreekpunt per gezin, een gezamenlijk opgesteld plan van aanpak en intersectorale informatiedeling binnen een wettelijk kader (Franck, 2018).

4.2.2 Ontwikkelde coördinatie-instrumenten

Ketenaanpak

De ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) vormt vandaag de centrale pijler in de Vlaamse aanpak van complexe geweldsproblematieken binnen gezinnen. Deze methodiek is geleidelijk gegroeid uit lokale samenwerkingsinitiatieven en kreeg via de oprichting van Family Justice Centers (FJC's) en later Veilige Huizen structurele verankering in het Vlaamse beleid. De aanpak markeert een belangrijke breuk met het verleden, waarin politie, justitie en hulpverlening vaak naast elkaar werkten zonder gedeelde regie of integratie.

De oorsprong van de ketenaanpak ligt in de jaren 2000. In Antwerpen werd in 2005 gestart met het project *Stadsplan Veilig* en in Mechelen volgde *Korte Keten IFG* in 2008 (Franck & Simons, 2017). In Limburg werd in 2006 een eerste doorverwijsroute tussen politie, parket en het CAW opgezet, wat later de basis vormde voor de ontwikkeling van de Limburgse ketenwerking en het FJC LINK (Reggers & Wyckmans, 2018). Deze pioniersinitiatieven ontstonden vaak als antwoord op lokale crisissituaties en vertrokken vanuit het besef dat een integrale en multidisciplinaire aanpak nodig was om de vicieuze cirkel van geweld te doorbreken.

De ketenaanpak IFG vertrekt vanuit het principe dat hulp- en zorgverlening, politie, justitie en lokale besturen gezamenlijk een gecoördineerde aanpak uitwerken voor gezinnen waar sprake is van structureel en ernstig intrafamiliaal geweld. De samenwerking overstijgt de grenzen van individuele organisaties en wordt gedragen door gedeeld mandaat, informatie-uitwisseling en gedeelde verantwoordelijkheid (FJCL, 2018). De casusregisseur vervult hierin een centrale rol: hij of zij bewaakt de regie over het traject, stemt acties tussen organisaties op elkaar af en fungeert als aanspreekpunt voor cliënten.

De aanpak is expliciet cliëntgericht. Waar voorheen de cliënt zich diende te voegen naar het aanbod van uiteenlopende diensten, organiseren professionals zich nu rond de noden van het cliëntsysteem. Het gezamenlijke doel is het stoppen van geweld, het voorkomen van herhaling en het vergroten van beschermende factoren binnen het gezin (Idea & UCLL, 2022). De methodiek steunt op diverse overlegvormen, waaronder triage- en expertentafels, multidisciplinaire casusoverleggen en risicotaxatie-instrumenten. Daarbij wordt expliciet gestreefd naar samenwerking op basis van gelijkwaardigheid, zonder hiërarchie tussen partners.

De formele verankering van deze aanpak werd in de voorbije jaren versterkt via juridische instrumenten. Artikel 458ter van het Strafwetboek (2017) voorziet een wettelijk kader voor informatie-uitwisseling binnen casusoverleggen, zonder schending van het beroepsgeheim. In 2024 trad het *Decreet Veilige Huizen* in werking, dat de doelstellingen en werking van deze netwerkorganisaties juridisch vastlegt en structurele kaders voorziet voor casusregie, informatiebeheer en samenwerking.

Vanaf 2012 werd deze methodiek breder uitgerold in Vlaanderen. CO3 Antwerpen vormde het eerste volledige ketentraject, gevolgd door ketenwerkingen in Mechelen, Limburg, Turnhout (2015) en Leuven (2016). In 2017 werd de ambitie uitgesproken om in heel Vlaanderen een gebiedsdekkende werking te realiseren, wat in de jaren nadien resulteerde in de implementatie van ketenaanpakken in Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en de regio Halle-Vilvoorde. Sinds 2021 is de ketenaanpak IFG volledig uitgerold in Vlaanderen en vormt ze de standaardaanpak voor de meest complexe situaties van intrafamiliaal geweld (Kadertekst Veilig Huis, 2024).

De kernpartners binnen deze aanpak zijn onder meer de Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK), de CAW's, Opgroeien (OCJ en SDJ), Justitiehuisen, lokale politiezones, parketten, OCMW's en vertegenwoordiging uit de regionale netwerken geestelijke gezondheidszorg. Via deze samenwerking worden sectorale grenzen overstegen en ontstaat een gezamenlijk front tegen familiaal geweld. Zoals verwoord in de *Kadertekst Veilig Huis* (2024), staat niet het aanbod maar de cliënt centraal, en is samenwerking geen doel op zich, maar een noodzakelijke voorwaarde om resultaat te boeken.

Wat begon als een proeftuin met lokale experimenten, is zo uitgegroeid tot een volwaardige methodiek die ook buiten IFG wordt toegepast, bijvoorbeeld bij de aanpak van jeugddelinquentie of complexe verslavingsproblematieken. De kracht van de ketenaanpak ligt in haar gedeelde regie, de integratie van veiligheid en welzijn, en de structurele samenwerking op meerdere bestuursniveaus.

Family Justice Center

De Vlaamse Family Justice Centers (FJC's), tegenwoordig ook gekend als *Veilige Huizen*, vormen een organisatorische verdieping van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) en kindermishandeling. Ze zijn opgezet als specialistische centra waar multidisciplinaire samenwerking fysiek, structureel en langdurig wordt georganiseerd. Binnen een FJC werken vertegenwoordigers van diverse sectoren – welzijn, politie, justitie, lokaal bestuur en gezondheidszorg – structureel samen onder één dak, met als doel een gecoördineerd en afgestemd hulptraject aan te bieden aan gezinnen waar sprake is van ernstig en aanhoudend geweld (Idea & UCLL, 2022).

De werking van de FJC's is gestoeld op enkele centrale principes. Ten eerste is er het principe van co-locatie: de kernpartners zijn fysiek aanwezig binnen één centrum, wat toelaat om informeel en laagdrempelig af te stemmen, communicatie te versnellen en gezamenlijk eigenaarschap te bevorderen. Deze nabijheid vermindert de nood aan doorverwijzingen en beperkt het aantal keren dat slachtoffers hun verhaal opnieuw moeten doen (Franck et al., 2021). Vaste partners zijn onder andere de lokale politie, het parket, justitiehuisen, CAW's, de jeugdhulpverlening (bv. Opgroeien), het OCMW en de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg. Daarnaast kunnen ook artsen, advocaten, schuldbemiddelaars of gespecialiseerde vzw's deel uitmaken van de werking, afhankelijk van de regionale context en noden (Franck & Simons, 2017).

De tweede pijler van de FJC-werking is het casemanagement. Voor elk dossier wordt een casusregisseur aangesteld die als aanspreekpunt fungeert voor het gezin en tegelijkertijd de afstemming tussen de betrokken diensten bewaakt. Deze regierol is cruciaal om de uitvoering van het plan van aanpak te verzekeren en zorgt ervoor dat de hulpverlening gecoördineerd, afgestemd en langdurig is. De casusregisseur handelt met het mandaat van de betrokken partners en wordt ondersteund door het bredere FJC-team (Franck, 2018).

De FJC's richten zich in het bijzonder op complexe en langdurige situaties van intrafamiliaal geweld, waarin lichtere interventies zoals reguliere hulpverlening of justitiële tussenkomst ontoereikend zijn. De focus ligt op gezinnen die kampen met meervoudige problematieken – zoals psychische kwetsbaarheid, armoede, verslaving of sociale isolatie – en waar een geïntegreerde aanpak noodzakelijk is om geweld duurzaam te stoppen. In dat opzicht fungeren de FJC's als draaischijf voor intensieve trajectbegeleiding met oog voor zowel veiligheid als herstel.

Naast regie en samenwerking bieden de centra ook een breed gamma aan diensten *on site*. Afhankelijk van de lokale invulling kunnen cliënten er terecht voor psychosociale begeleiding, juridische bijstand, medisch-forensische vaststellingen, schuldbemiddeling, opvoedingsondersteuning, lotgenotengroepen of weerbaarheidstrainingen. De FJC's combineren daarmee laagdrempelige hulp met gespecialiseerde expertise binnen één gedeeld werkingskader (Franck et al., 2021).

De FJC's worden gefinancierd via een combinatie van Vlaamse middelen, bijdragen van lokale besturen en personeelsinzet door partnerorganisaties. Deze gedeelde verantwoordelijkheid weerspiegelt zich ook in de dagelijkse werking: elk centrum is ingebed in een regionaal samenwerkingsverband en fungeert als knooppunt tussen beleidsniveaus. Zo dragen de FJC's bij aan de operationalisering van interbestuurlijke samenwerking op het terrein, waarbij hulpverlening, justitie en lokale actoren als gelijkwaardige partners samenwerken rond de veiligheid en het welzijn van betrokken gezinnen.

Veilige Huizen

Met de oprichting van de *Veilige Huizen* zette Vlaanderen een belangrijke stap richting een uniforme en gebiedsdekkende organisatie van de aanpak van intrafamiliaal geweld (IFG). Vanuit een groeiend draagvlak bij overheden en professionele partners werd vanaf 2020, op initiatief van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, werk gemaakt van een basismodel voor intersectorale samenwerking rond IFG. Dit model bouwde voort op de opgebouwde ervaring met de ketenaanpak en de werking van de Family Justice Centers. In overleg met lokale actoren en op basis van onderzoek, werden de contouren van de Veilige Huizen in 2022 vastgelegd (Idea Consult & UCLL, 2022).

In november 2023 werden vijf nieuwe Veilige Huizen opgericht (Halle-Vilvoorde, Oost-Brabant, Oost-Vlaanderen, Noord-West-Vlaanderen en Zuid-West-Vlaanderen), naast de bestaande centra in Antwerpen, Kempen, Limburg en Rivierenland. Zo is elke Vlaamse regio vandaag gedekt door een operationeel centrum. De Veilige Huizen zijn opgezet als regionale netwerkorganisaties, waarin verschillende kernactoren structureel samenwerken, zonder hiërarchische verhoudingen. Ze vormen een verbindende structuur bovenop het reguliere aanbod, met als doel dit aanbod te versterken, niet te vervangen (Kadertekst Veilig Huis, 2024).

De kernopdracht van de Veilige Huizen bestaat uit het coördineren en ondersteunen van een geïntegreerde en intersectorale aanpak van complexe en ernstige IFG-situaties. Ze richten zich op gezinnen met een meervoudige problematiek waar structurele samenwerking tussen politie, justitie en hulpverlening essentieel is. Binnen elk Veilig Huis worden daartoe intersectorale overlegtafels georganiseerd, waar men op zoek gaat naar de minst ingrijpende, maar meest doeltreffende tussenkomst. De nadruk ligt op systemisch werken, risico-inschatting, trajectregie en het vergroten van veiligheid en herstelkansen binnen het gezin.

Daarnaast vervullen de Veilige Huizen ook opdrachten op het vlak van cliëntgericht werken (bv. outreachende trajectbegeleiding), professionele ondersteuning (advies, consult, deskundigheidsbevordering) en het voorzien van aanvullend aanbod waar hiaten in het reguliere veld bestaan. De werking wordt afgestemd op regionale noden en kan lokaal worden aangevuld met eigen accenten of specialisaties. De centra fungeren daarbij steeds

meer als kennis- en expertisepunten, met de mogelijkheid om beleidsadviezen te formuleren richting de Vlaamse overheid (Kadertekst Veilig Huis, 2024).

De kernpartners binnen elk Veilig Huis – waaronder politie, parket, CAW's, CGG's, VK's, Opgroeien, Justitiehuisen en OCMW's – engageren zich via een kaderovereenkomst. Ze dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de werking en engageren zich voor participatie aan casusoverleg, informatiedeling en personele inzet. De Veilige Huizen belichamen zo een gedeelde visie op interbestuurlijke en intersectorale samenwerking, waarbij zorg en veiligheid hand in hand gaan.

Casusoverleg

Binnen de werking van de Veilige Huizen vormt het casusoverleg een essentieel instrument voor intersectorale samenwerking. Het laat toe dat betrokken professionals vanuit verschillende sectoren – politie, justitie en hulpverlening – op een structurele manier informatie uitwisselen, de probleemsituatie gezamenlijk analyseren en een afgestemd plan van aanpak uitwerken. Het overleg wordt georganiseerd voor dossiers die beantwoorden aan specifieke criteria, zoals een verhoogd risico op herhaald geweld, de nood aan geïntegreerde ondersteuning en het belang van intersectorale informatiedeling (Idea Consult & UCLL, 2022).

De wettelijke basis voor dit overleg ligt in **artikel 458ter van het Strafwetboek**, dat onder bepaalde voorwaarden toelaat om informatie met beroepsgeheim te delen binnen een formeel overlegkader. Sinds de inwerkingtreding van het Decreet Veilige Huizen bestaat een decretale regeling die casusoverleg binnen de centra erkent en structureert. In dit kader wordt onder casusoverleg niet alleen het klassieke multidisciplinaire overleg verstaan, maar ook verschillende vormen van traject- en dossieroverleg: het triage-overleg, de expertentafel, het netwerkoeverleg en zelfs bilaterale contacten tussen casusregisseur en betrokken professionals (Kadertekst Veilig Huis, 2024).

Het **triage-overleg**, georganiseerd door de coördinator van het Veilig Huis, is het eerste intersectorale overlegmoment. Op basis van aanmeldingen wordt er een inschatting gemaakt of en welk traject moet worden opgestart. Hierbij zijn enkel vaste kernpartners aanwezig via een liaison.

In de **expertentafel**, die opvolgt op het triage-overleg, worden concrete dossiers verder uitgediept. Hier worden risicotaxaties gedeeld, interventies afgestemd en verantwoordelijkheden verdeeld. Ook hier nemen vaste liaisons deel, met eventueel aanvulling van rechtstreeks betrokken professionals.

Het **netwerkoeverleg**, georganiseerd door de casusregisseur of casusondersteuner, vindt plaats tussen direct betrokken professionals. Dit overleg kan – uitzonderlijk en mits duidelijke afspraken – ook plaatsvinden in aanwezigheid van cliënten.

Tot slot worden ook **bilaterale contacten** tussen casusregisseur en een individuele professional binnen de scope van casusoverleg gerekend, zolang ze plaatsvinden binnen het wettelijk en decretale kader van de Veilige Huizen.

De inhoudelijke basis voor het casusoverleg wordt gevormd door de nood aan systemisch werken en het streven naar de minst ingrijpende, maar effectiefste ondersteuning voor gezinnen. Door expertise, informatie en mandaten samen te brengen, ontstaat een meer genuanceerd en volledig beeld van de situatie en kunnen doeltreffendere interventies worden gepland (Franck, 2016).

De deelnemers aan het overleg zijn gehouden aan strikte geheimhouding, zoals bepaald in artikel 458ter §2 Sw., wat inhoudt dat gedeelde informatie enkel mag worden gebruikt in functie van het overleg en de afgesproken doeleinden. De omgang met vertrouwelijke informatie blijft in de praktijk een gevoelige kwestie. Daarom voorziet het decreet in de uitwerking van een Vlaams infodelingskader, met praktische handvaten voor medewerkers en een FAQ-document (Kadertekst Veilig Huis, 2024).

Binnen het casusoverleg vervult de **casusregisseur** een centrale rol als coördinator en bewaker van het trajectverloop. Vanuit zijn of haar mandaat van de betrokken partners treedt de casusregisseur op als neutrale procesbegeleider die de overlegmomenten structureert, de informatiedeling faciliteert en het overzicht bewaart over de inbreng en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren (Ketenaanpak IFG, 2021). Deze rol vereist een scherp inzicht in zowel de noden van het cliëntsysteem als de mandaten en beperkingen van de betrokken organisaties. De casusregisseur vertaalt het overleg naar een werkbaar plan van aanpak, zorgt voor duidelijke afspraken en waakt over de samenhang tussen juridische, hulpverlenende en veiligheidsgerichte interventies (Franck, 2016).

Tegelijkertijd is het casusoverleg voor de casusregisseur ook een moment om het traject te herijken, nieuwe signalen op te nemen en stagnaties of spanningsvelden bespreekbaar te maken. In nauwe afstemming met het operationeel team koppelt hij of zij informatie terug, plant opvolgingsmomenten en bewaakt de continuïteit tussen de verschillende fasen van het dossier. Deze verbindende rol is intensief en vraagt om voldoende tijd, ondersteuning en professionele ruimte, zoals herhaaldelijk onderstreept in de praktijkervaringen van Family Justice Centers (FJCL, 2018). De effectiviteit van het casusoverleg hangt dan ook in belangrijke mate samen met de beschikbaarheid en positionering van de casusregisseur binnen het netwerk.

Fysieke concentratie van dienstverlening

De fysieke concentratie van dienstverlening in de FJC's en Veilige Huizen ontstond als een directe reactie op de versnippering van het hulpverleningslandschap en het afhaken van slachtoffers in complexe situaties van intrafamiliaal geweld. Door hulp-, zorg- en veiligheidspartners onder één dak samen te brengen, werd niet alleen de samenwerking tussen sectoren versterkt, maar ook de toegankelijkheid en effectiviteit van de dienstverlening aanzienlijk verhoogd. De co-locatie faciliteert dagelijkse interactie, gedeelde expertise en directe afstemming, wat leidt tot snellere besluitvorming, betere risicotaxatie en verhoogde continuïteit in de ondersteuning. Bovendien wordt de nood aan herhaalde doorverwijzingen beperkt, wat de drempel voor slachtoffers verlaagt en het herstelproces versnelt (De Roeck, 2023).

De Veilige Huizen bouwen voort op deze ervaringen en tillen het principe van geconcentreerde dienstverlening naar een meer geïntegreerd beleidsniveau. Door meerdere ketenwerkingen – zoals rond intrafamiliaal geweld, jeugddelinquentie of verslaving – onder te brengen binnen één regionale structuur met één coördinerend team, één processtroom en één dossierbeheersysteem, wordt beoogd om schaalvoordelen te realiseren en

organisatorische dubbelstructuren te vermijden. De fysieke nabijheid van kernpartners in combinatie met een gedeelde backoffice en gezamenlijke overlegstructuren versterkt de onderlinge afstemming en verlaagt de kans op parallelle trajecten of informatieverlies. Het model van de Veilige Huizen positioneert zich zo als een efficiënt en verbindend coördinatieknooppunt binnen de bredere Vlaamse veiligheids- en hulpverleningsarchitectuur (Vlaamse regering, 2024).

4.2.3 Wettelijke verankering

De ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) is vandaag juridisch en beleidsmatig verankerd binnen zowel de Vlaamse als federale regelgeving. Deze verankering was noodzakelijk om samenwerking tussen sectoren (hulpverlening, politie, justitie) mogelijk te maken in een context waar het beroepsgeheim, de bescherming van persoonsgegevens en bevoegdheidsverdeling tussen bestuursniveaus structurele drempels vormden. De ontwikkeling van de ketenaanpak is dan ook nauw verweven met de totstandkoming van een normatief kader dat informatiedeling, casusoverleg en casusregie wettelijk ondersteunt.

Een belangrijke stap was de invoering van **artikel 458ter van het Strafwetboek** (wet van 6 juli 2017), dat een expliciete juridische basis creëert voor het delen van vertrouwelijke informatie in het kader van formeel georganiseerd overleg. Artikel 458ter §1 bepaalt dat er geen misdrijf is wanneer beroepsgeheim wordt doorbroken binnen een wettelijk of decretaal georganiseerd casusoverleg, of met toestemming van de procureur des Konings. Voorwaarde is dat het overleg gericht is op de bescherming van de fysieke of psychische integriteit van een persoon of ter voorkoming van ernstige misdrijven. §2 van het artikel legt aan alle deelnemers aan het overleg een geheimhoudingsplicht op met betrekking tot de gedeelde informatie. Deze bepalingen zijn cruciaal gebleken om samenwerking tussen hulpverleners en justitie mogelijk te maken zonder inbreuk op het beroepsgeheim.

Deze federale bepaling werd op Vlaams niveau **geoperationaliseerd via het Decreet van 29 maart 2024 tot oprichting en regeling van de Veilige Huizen**, dat op 18 april 2024 in werking trad. Dit decreet biedt een decretale basis voor de oprichting en werking van de Veilige Huizen als regionale netwerkorganisaties rond IFG. Het bepaalt hun doelstellingen (o.a. het duurzaam stoppen van IFG), opdrachten (zoals het organiseren van casusoverleggen en trajectregie), en regelt de verwerking van persoonsgegevens door Vlaamse partners. In het decreet wordt ook voorzien dat overlegvormen zoals het triage-overleg, de expertentafel, het netwerkoverleg en bilaterale contacten met de casusregisseur erkend zijn als casusoverleg in de zin van artikel 458ter Sw. (Kadertekst Veilig Huis, 2024). Dit schept rechtszekerheid voor de praktijkactoren en verankert de ketenaanpak juridisch binnen het Vlaams beleid.

Naast het decreet werd de wettelijke onderbouwing ook verder uitgebouwd via **omzendbrieven en protocolakkoorden**. Zo stelt de Omzendbrief WVG van 27 maart 2017 beleidsmatig de ambitie vast om in heel Vlaanderen een gebiedsdekkende ketenaanpak te realiseren voor IFG en kindermishandeling. De omzendbrief nr. 04/2018 van het College van procureurs-generaal verduidelijkt de toepassing van artikel 458ter en de modaliteiten waaronder gegevensdeling tussen parket, politie en hulpverlening kan plaatsvinden. Daarbij worden ook richtlijnen meegegeven voor het opmaken van lokale samenwerkingsprotocollen, zoals het Protocol van Moed, dat reeds in 2012 in Antwerpen werd ontwikkeld als proefproject voor kindermishandeling en opnieuw operationeel is binnen FJC Antwerpen (Op de Beeck et al., 2014).

Daarnaast werd de juridische infrastructuur versterkt met bepalingen over gegevensbescherming. Zo bepalen artikel 20 van de Wet van 30 juli 2018 en artikel 8 van het Vlaamse Decreet van 18 juli 2008 dat gegevensuitwisseling binnen interbestuurlijke samenwerkingsverbanden moet gebeuren met inachtneming van de regels rond privacy en elektronische gegevensverwerking. Deze bepalingen zorgen ervoor dat de casusregie en informatiedeling binnen de ketenaanpak plaatsvinden binnen een juridisch en ethisch aanvaardbaar kader.

De wettelijke verankering krijgt verder ondersteuning vanuit **beleidskaders op verschillende niveaus**. De Kadernota Integrale Veiligheid (2004) en het Justitieplan beklemtonen de noodzaak van een geïntegreerde aanpak van IFG en het belang van samenwerking tussen lokale besturen, politie, zorg en justitie. Op federaal niveau zijn politiediensten en parketten essentiële schakels binnen de ketenaanpak. Hun betrokkenheid werd juridisch geregeld via onder meer COL 3/2006 en de herziene COL 4/2006, die de werking van justitie in IFG-casussen reguleren. Deze omzendbrieven definiëren IFG, geven richtlijnen voor gerechtelijke opvolging en onderstrepen het belang van een multidisciplinaire aanpak. De omzendbrief COL 18/2012 gaf bovendien parketten de mogelijkheid om tijdelijke huisverboden toe te passen in risicovolle gezinssituaties, waarbij het justitiehuis een mandaat krijgt om begeleiding op te starten (Idea & UCLL, 2022).

Tot slot kreeg de ketenaanpak beleidsmatige legitimatie via de **parlementaire Resolutie (2022)** over IFG, waarin werd aanbevolen om IFG te erkennen als een horizontale bevoegdheid die samenwerking over bestuursniveaus heen vereist. De resolutie roept federale en deelstaatregeringen op om IFG prioritair te behandelen en samenwerking structureel te verankeren. Daarmee sluit de resolutie naadloos aan bij de filosofie van de ketenaanpak, waarin niet de bevoegdheidsverdeling, maar het gezamenlijke optreden centraal staat.

4.2.4 Werkingsschaal

De *Veilige Huizen* zijn ingebed als regionale netwerkorganisaties die zich oriënteren op de gerechtelijke indeling van het land. Het **werkingsgebied van een Veilig Huis** stemt in principe overeen met een gerechtelijk arrondissement (maximaal) of een afdeling van een gerechtelijk arrondissement (minimaal). Dit zorgt voor aansluiting bij de organisatie van justitie, politie en welzijnsdiensten, maar laat tegelijk voldoende flexibiliteit toe om lokaal gefaseerd te groeien. Nog niet elk Veilig Huis is in de opstartfase gebiedsdekkend actief in zijn hele regio, maar via een gefaseerde uitrol (“olievlekprincipe”) wordt daar stelselmatig naartoe gewerkt (Kadertekst Veilig Huis, 2024)

Momenteel zijn er **negen operationele Veilige Huizen**, verspreid over Vlaanderen:

Figuur: Inplanting Veilige Huizen (Kadertekst Veilig Huis, 2024)

Voor elk Veilig Huis wordt door de Vlaamse overheid de **financiering van een hoofdlocatie** voorzien, die fungeert als zowel backoffice als frontoffice. Deze hoofdlocaties zijn gevestigd in Antwerpen, Mechelen, Geel, Hasselt, Halle, Leuven, Gent (en in de toekomst ook Aalst), Kortrijk en Oostende. De fysieke nabijheid van kernpartners en gedeelde infrastructuur – zoals overlegplekken, gespreksruimtes en administratieve voorzieningen – vergroot de laagdrempeligheid en versterkt de dagelijkse samenwerking.

Om de **toegankelijkheid voor gezinnen** te garanderen, worden in elke regio bijkomende antennepunten voorzien, vaak op het niveau van een politiezone of eerstelijnszone. Deze gesprekslocaties bevinden zich in bestaande voorzieningen zoals CAW-locaties, sociale huizen of wijkwerkingen. Ze maken het mogelijk voor casusregisseurs om dichtbij de leefomgeving van gezinnen te werken, in verbinding met het lokale zorgaanbod.

De huidige geografische structuur van de Veilige Huizen weerspiegelt zo een model dat zowel schaalvoordelen op arrondissementeel niveau benut als lokale nabijheid garandeert. Dit zorgt voor een evenwichtige regionale inbedding van de IFG-aanpak, waarbij samenwerking en schaalafstemming hand in hand gaan.

4.2.5 Kritische randvoorwaarden

Succesfactoren

Uit verschillende studies, interviews en beleidsanalyses blijkt dat de ontwikkelde ketenaanpak zich de voorbije jaren heeft ontwikkeld tot een krachtige schakel in de aanpak van intrafamiliaal geweld. Hoewel de evaluatie van langetermijneffecten complex is en tijd vergt, zijn er duidelijke aanwijzingen dat de werking van de Veilig Huizen bijdraagt aan een meer geïntegreerde, efficiënte en gedragen aanpak van ernstige IFG-casussen (IDEA & UCLL, 2022; De Dobbeleer, 2020; Wyckmans, 2018).

Een eerste centrale succesfactor is de **structurele samenwerking tussen sectoren** zoals hulpverlening, politie, justitie en lokaal bestuur. De aanpak bouwt hierbij expliciet op een netwerkmodel dat verankerd is in wederzijdse kennis van elkaars werking, gedeelde verantwoordelijkheden en gelijkwaardigheid tussen partners. Literatuur wijst op de meerwaarde van fysieke co-locatie, die informele communicatie en snelle afstemming faciliteert (Hoge Raad Justitie, 2021). Ook respondenten benadrukken dat gezamenlijke werkplekken vertrouwen versterken en een gevoel van gedeeld eigenaarschap scheppen over dossiers.

Ook op het vlak van **casusregie** wordt de ketenaanpak als bijzonder waardevol ervaren. De inzet van neutrale, gemandateerde casusregisseurs creëert continuïteit in de begeleiding van gezinnen. Zij bewaken het overzicht over het dossier, stemmen acties tussen partners af en fungeren als vast aanspreekpunt voor cliënten. Dit draagt bij aan een betere integratie van justitiële, welzijns- en veiligheidslogica's binnen één afgestemd plan van aanpak (Franck, 2016; FJCL, 2018). Ook tools zoals het digitale WIDA-systeem voor gedeeld dossierbeheer bevorderen deze samenwerking en versterken het vertrouwen tussen partners.

Vanuit cliëntenperspectief wordt vooral de **laagdrempeligheid** en de **centrale beschikbaarheid van ondersteuning** gewaardeerd. Slachtoffers hoeven hun verhaal minder vaak te herhalen en kunnen op één plaats terecht voor psychosociale begeleiding, juridische bijstand en praktische ondersteuning. Deze cliëntgerichtheid, in combinatie met systemische aandacht voor kinderen, verhoogt het gevoel van veiligheid en betrokkenheid. Bovendien maakt de werking van Veilig Huizen het mogelijk sneller en gericht op te treden, bijvoorbeeld via het inzetten van tijdelijke huisverboden of snellere justitiële opvolging.

Ten slotte is de **regionale inbedding** een belangrijk aandachtspunt én succesfactor. Veilig Huizen die zich kunnen verankeren op het niveau van politiezones of eerstelijnszones, via antennes of outreachende werkvormen, blijken beter te kunnen inspelen op lokale noden. Deze spreiding, gecombineerd met ondersteuning door lokale besturen, maakt het mogelijk om dicht bij het cliëntstelsel te opereren en tegelijk een verbinding te houden met het Vlaamse beleidskader. De mogelijkheid om vanuit de praktijk terug te koppelen naar beleid, bijvoorbeeld via kennisdeling of signalering van leemtes, wordt daarbij als meerwaarde benoemd.

Samenvattend ligt de kracht van de Veilig Huizen-aanpak in de combinatie van structurele samenwerking, gedeelde regie, lokale nabijheid en cliëntgerichte ondersteuning.

Knelpunten

Ondanks de duidelijke meerwaarde van de ketenaanpak en de werking van de Veilig Huizen, komen ook enkele knelpunten in beeld die de effectiviteit en duurzaamheid van de aanpak onder druk zetten. Deze hebben betrekking op informatiedeling, capaciteit, interregionale afstemming en de verhouding tussen organisaties en samenwerkingsverbanden.

Een eerste structurele uitdaging betreft de **juridische en praktische omgang met beroepsgeheim en informatiedeling**. Hoewel artikel 458ter Sw. en het Decreet Veilige Huizen een wettelijk kader voorzien, blijft er in de praktijk onzekerheid en handelingsverlegenheid bij hulpverleners over wat gedeeld mag worden, met wie en onder welke voorwaarden (De Dobbeleer, 2020; De Roeck, 2023). De spanning tussen vertrouwelijkheid, meldingsplicht en afwegingsruimte leidt in casusoverleggen geregeld tot terughoudendheid of uiteenlopende interpretaties. Uit de interviews blijkt dat dit nog versterkt wordt bij interfederale samenwerking, waar GDPR-gerelateerde bezorgdheden tussen federale en Vlaamse partners leiden tot terughoudendheid in het delen van informatie. Respondenten wijzen erop dat sommige actoren zich afwachtend opstellen, in afwachting van een meer expliciete rechtsgrond voor informatiedeling, waardoor samenwerking soms stroef verloopt. Bovendien wordt gesignaleerd dat casussen soms zonder formele klacht worden opgestart, wat de afbakening van verantwoordelijkheden verder bemoeilijkt en de nood aan duidelijke inbedding in het juridisch kader onderstreept.

Een tweede knelpunt betreft de **capaciteit** van cruciale actoren. Casusregie is arbeidsintensief en vereist continuïteit en deskundigheid, wat in de praktijk onvoldoende gegarandeerd wordt. Justitiehuzen kampen met personeelstekorten en wachtlijsten, en ook politiezones signaleren een structurele overbelasting (Wyckmans, 2018; Hoge Raad Justitie, 2021). In de interviews benadrukten vooral federale respondenten dat de besparingscontext hun slagkracht sterk beperkt. Casusregisseurs ervaren dat de continuïteit van dossiers vaak afhankelijk is van individuele inzet, terwijl parketten en politiezones aangeven dat beperkte capaciteit deelname aan overleg of opvolging van casussen soms bemoeilijkt.

Een derde knelpunt is de nog **beperkte integratie met bestaande netwerken** in welzijn en preventie. De samenwerking met actoren uit onder meer Lokaal Cliëntoverleg (LCO), Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO), eerstelijnszones en Huizen van het Kind blijft gefragmenteerd. Dit resulteert in een gemiste kans op vroegdetectie en gemeenschappelijk casuswerk. Volgens respondenten zou een meer geïntegreerde benadering noodzakelijk zijn, zodat IFG niet als een geïsoleerd traject wordt behandeld maar ingebed raakt in bredere vormen van systeemondersteuning rond gezinnen.

Op organisatieniveau wordt het **spanningsveld** zichtbaar tussen **lokale autonomie en Vlaamse regie**. De financiering via lokale besturen en de nood aan draagvlak leiden ertoe dat sommige regio's intensief moeten investeren in partnerbetrokkenheid, terwijl elders een ongelijke instroom en asymmetrische werking ontstaat. Literatuur wijst erop dat formele opdrachten binnen de eigen organisatie soms primeren op engagementen in het samenwerkingsverband. In de interviews wordt dit bevestigd: coördinatoren en casusregisseurs signaleren dat loyaliteit aan de eigen werkgever in crisissituaties vaak de bovenhand neemt, wat het gedeeld eigenaarschap in de samenwerking bemoeilijkt.

Tot slot zijn er digitale en **technische beperkingen in de informatiedeling**. Het gedeeld dossierbeheersysteem (WIDA) wordt als ondersteunend ervaren, maar de koppeling met andere databanken, zoals politietoepassingen (FOCUS), blijft problematisch (Ketenaanpak WVG, 2021). Respondenten bevestigen dat WIDA vooruitgang betekent, maar wijzen tegelijk op terughoudendheid van sommige federale partners zolang er geen duidelijke rechtsgrond is. Bovendien benadrukken zij dat interoperabiliteit met andere systemen cruciaal is om een geïntegreerde samenwerking mogelijk te maken.

Toekomstperspectieven

De verdere uitbouw van de Veilige Huizen wordt breed gedragen als toekomstgerichte pijler van een geïntegreerd beleid rond intrafamiliaal geweld. De Vlaamse overheid zet in op de **professionalisering, verdieping en verbreding** van het model, met als doel om het versnipperd veld van hulpverlening, politie en justitie structureel te verbinden. Daarbij wordt expliciet onderzocht of ook andere justitiële ketenaanpakken – zoals jeugd delinquentie, verslavingsproblematieken of psychische zorg – kunnen worden geïntegreerd onder de koepel van de Veilige Huizen (Demir, 2024). Deze functionele verbreding moet leiden tot meer efficiëntie via één locatie, één stuurgroep, één processtroom en één dossierbeheersysteem.

In dit verband wint het concept van een **Zorg- en Veiligheidshuis** aan aandacht, geïnspireerd op de Nederlandse aanpak. Een dergelijk koepelmodel kan een kader bieden voor een domeinoverstijgende aanpak van complexe problematieken waar verschillende ketenaanpakken met veiligheids- én welzijnscomponenten samenkomen. Deze aanpak vermijdt dat voor elk ketenaanpak aparte afspraken, overlegstructuren en digitale systemen ontstaan, en biedt ruimte voor uniformiteit en gedeeld casusmanagement over diverse thema's en aanpakken heen.

In het verlengde hiervan komt ook de versterking van **netwerkverbindingen met andere bovenlokale netwerken**, zoals het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO), 1G1P, Huizen van het Kind of eerstelijnszones in beeld. Om versnippering te vermijden is het essentieel dat de werking rond IFG wordt ingebed in bredere welzijnsnetwerken, met gedeelde onthaalpunten en afgestemde casuswerking. Dit vereist gedeelde expertise, gezamenlijke opleidingen en geïntegreerde communicatiekanalen.

Ook **digitale innovatie** staat hoog op de agenda. Er wordt geïnvesteerd in nieuwe digitale platformen voor justitiabelen en slachtoffers, en in de verdere uitbouw van e-portalen, met koppelingen tussen systemen zoals WIDA (Veilige Huizen) en FOCUS of ISLP (politie). Deze digitalisering moet administratieve lasten verlagen, dossiervorming stroomlijnen en veilige informatiedeling mogelijk maken.

Tegelijk wordt gestreefd naar **meer laagdrempelige toegang voor cliënten**. Het toekomstbeeld is dat elk Veilig Huis evolueert naar een volwaardig en herkenbaar “inloophuis” met warme onthaalfunctie, verspreid over meerdere antennelocaties per regio. Deze aanpak beoogt een bredere toegankelijkheid, ook voor burgers die zelf geen aanmelding via politie of hulpverlening hebben.

Tot slot wordt de nood aan **wetenschappelijke opvolging** en een **Vlaams expertisecentrum** benadrukt. Continue monitoring, evaluatieonderzoek en data-analyse zijn nodig om de effectiviteit van het model aan te tonen,

lessen te trekken en regionale verschillen te duiden (Wyckmans, 2018). Een centrale kennishub kan de brug vormen tussen praktijk en beleid, en bijdragen aan kwaliteitsverbetering via kennisdeling en leertrajecten.

4.3 CASE 2: BESTUURLIJKE HANDHAVING

Waar de ketenaanpak IFG illustreert hoe welzijn, politie en justitie structureel met elkaar kunnen worden verbonden binnen één geïntegreerd model, situeert bestuurlijke handhaving zich in een ander deel van het veiligheidsveld. Ook hier staat de nood aan interbestuurlijke samenwerking centraal, maar dan met de nadruk op de wisselwerking tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten.

De aanpak van bestuurlijke handhaving in België is uitgegroeid tot een beleidsdomein waarin samenwerking tussen bestuursniveaus en sectoren van cruciaal belang is. De opkomst van ondermijnende criminaliteit en de verwevenheid van legale en illegale structuren hebben geleid tot een hernieuwde aandacht voor het bestuursrecht als volwaardig instrument naast het strafrecht. In deze caseanalyse gaan we na hoe bestuurlijke handhaving zich ontwikkelde tot een ketenaanpak, welke coördinatie-instrumenten daarbij werden uitgebouwd, en hoe deze juridisch en territoriaal zijn verankerd. We onderzoeken tevens in welke mate interbestuurlijke samenwerking structureel is ingebed, welke knelpunten zich voordoen in de praktijk, en welke toekomstperspectieven er zijn om tot een effectiever en geïntegreerd Vlaams-Federaal handhavingsbeleid te komen.

4.3.1 **Beleidscontext en probleemstelling**

De ketenaanpak bestuurlijke handhaving ontwikkelde zich tegen de achtergrond van een evolutie in de Belgische veiligheidszorg sinds de jaren 1990. In die periode kregen lokale besturen steeds vaker de opdracht om thematische beleidsplannen op te stellen, wat leidde tot een meer gestructureerde aanpak van veiligheidsbeleid. Tegelijk bracht deze evolutie een risico op verkokering met zich mee, waarbij sectoren en diensten elk vanuit hun eigen logica bleven opereren zonder voldoende onderlinge afstemming (Bauwens, 2011).

Een cruciale mijlpaal was de introductie van het concept "**gewapend bestuursrecht**" in 1996, geïnspireerd door een Nederlands rapport uit 1994. Dit concept benadrukte de noodzaak om het bestuursrecht te versterken zodat overheden konden optreden tegen georganiseerde criminaliteit zonder exclusief afhankelijk te zijn van het strafrecht. Lokale besturen kregen zo een actievere rol in het voorkomen van misbruik van legale structuren door criminele actoren (Janssens, 2018).

Deze beleidscontext stimuleerde een bottom-up ontwikkeling van bestuurlijke handhaving, waarbij steden en gemeenten het voortouw namen. Ze experimenteerden met gemeentelijke administratieve sancties (GAS), versterkte bestuurlijke politiebevoegdheden en andere vormen van lokaal ingrijpen om overlast en criminaliteit aan te pakken. Hierdoor ontstond een gedifferentieerd landschap aan lokale praktijken, waarin de Vlaamse en federale overheid gaandeweg op zoek gingen naar afstemming en ondersteuning. Tegelijk groeide het inzicht dat veel veiligheidsproblemen — zoals georganiseerde criminaliteit, fraude of overlast — grenzen overschrijden van sectoren, bestuursniveaus en regio's. Dit onderstreepte de noodzaak aan een meer geïntegreerde en

multidisciplinaire benadering, waarin informatie-uitwisseling, beleidscoördinatie en gezamenlijke actie centraal staan.

De toegenomen internationale aandacht voor ondermijnende criminaliteit, evenals de verschuiving van bepaalde criminele activiteiten van Nederland naar België, zetten bestuurlijke handhaving steeds hoger op de beleidsagenda. Dit resulteerde in de opname van bestuurlijke handhaving en informatiedeling als transversale prioriteiten in de federale Kadernota Integrale Veiligheid 2016–2019. In de versie van 2022 werd de ambitie bevestigd om de integrale en geïntegreerde samenwerking tussen bestuursniveaus verder te verankeren (Kadernota Integrale Veiligheid, 2022).

Aanleidingen voor de ontwikkelde ketenaanpak

De ontwikkeling van een ketenaanpak voor bestuurlijke handhaving werd ingegeven door een reeks knelpunten in de bestaande bestuurspraktijk. Deze problemen, voortkomend uit een complexe beleidscontext, onderstrepen de nood aan een meer geïntegreerde en afgestemde aanpak van bestuurlijke veiligheidszorg.

Een eerste structurele uitdaging betreft de **sectorale verkokering** die is ontstaan door de opmars van thematische beleidsplanning. Hoewel dergelijke plannen hebben bijgedragen aan een meer doelgerichte beleidsvoering, werken ze ook fragmentatie in de hand. Beleidsdomeinen gingen steeds meer opereren binnen eigen circuits, zonder afstemming met andere sectoren. Deze verkokering werd versterkt door de opkomst van gespecialiseerde ambtenaren die in hoofdzaak het belang van hun eigen dienst of beleidslogica dienden. Dit fenomeen, dat in de literatuur wordt omschreven als “positiebias”, ondermijnt het bredere organisatieperspectief op veiligheid en bemoeilijkt integrale beleidsontwikkeling (Bauwens, 2011).

Een tweede knelpunt heeft betrekking op het ontbreken van een helder **juridisch kader voor informatie-uitwisseling**. Lokale besturen beschikten lange tijd niet over een wettelijke basis om toegang te krijgen tot gerechtelijke of politiedata in het kader van hun bestuurlijke handhavingsbevoegdheden. Beroepsgeheim en het vertrouwelijke karakter van strafrechtelijke onderzoeken vormden structurele obstakels, waardoor men in de praktijk vaak op zoek ging naar informele en juridisch onzekere oplossingen (Janssens, 2018). Dit zette de legitimiteit en rechtszekerheid van bestuurlijke handhaving onder druk.

Daarnaast bleek de **samenwerking tussen federale, Vlaamse en lokale bestuursniveaus** onvoldoende gestructureerd. De afwezigheid van een gedeeld en actueel beeld op georganiseerde criminaliteit leidde tot een versnipperde beleidsaanpak, met overlappende of zelfs tegenstrijdige procedures tot gevolg. Het gebrek aan gedeelde doelstellingen en gezamenlijke sturing bemoeilijkte de ontwikkeling van een coherent en complementair veiligheidsbeleid, waarin bestuurlijke en gerechtelijke instrumenten elkaar kunnen versterken.

De opkomst van nieuwe en **complexere criminaliteitsvormen** – zoals ondermijnende criminaliteit die zich verankert in legale structuren – stelde bijkomende eisen aan lokale besturen. Veel gemeenten bleken onvoldoende voorbereid of uitgerust om als volwaardige partner te functioneren binnen handhavingketens. Capaciteitsbeperkingen, gebrek aan gespecialiseerde kennis en juridische onzekerheid bemoeilijkten een doeltreffende bestuurlijke respons. Hierdoor ontstond het risico dat vooral grote steden zich konden profileren, terwijl kleinere besturen achterbleven.

Ook het **gebrek aan uniformiteit in aanpak** en het ontbreken van een overkoepelend kader voor grensoverschrijdende samenwerking vormden belangrijke belemmeringen. Criminele actoren speelden in op de verschillen in bestuurskracht en regelgeving tussen gemeenten, wat leidde tot zogeheten ‘veiligheidslekken’. Zonder duidelijke verdragsrechtelijke kaders of structurele afspraken over informatiedeling blijft de aanpak van bovenlokale of transversale fenomenen bijzonder moeizaam (De Ruyver, 2016).

Tot slot is er een duidelijke **nood aan ketendenken** en een gedeelde bestuurlijke visie op integrale veiligheidszorg. De betrokkenheid van uiteenlopende actoren vraagt om een helder gestructureerde samenwerking, waarin zowel strafrechtelijke als bestuursrechtelijke instrumenten doelgericht worden ingezet. Het barrièremodel – dat de verschillende schakels in de handhavingsketen in kaart brengt – biedt hierbij een potentieel richtinggevend kader (Van Overmeire, 2024), maar vraagt verdere institutionele verankering en strategische afstemming.

4.3.2 Ontwikkelde coördinatie-instrumenten

Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB)

De Dienst Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) is opgezet als een interbestuurlijk **ondersteuningsplatform** op zowel Vlaams als federaal niveau, met als doel ondermijnende en georganiseerde criminaliteit te voorkomen via preventieve bestuursmaatregelen. Geïnspireerd op het Nederlandse BIBOB-model, beoogt de DIOB om te vermijden dat overheden — vaak onbewust — criminele structuren faciliteren via vergunningen, subsidies of overheidsopdrachten (Janssens, 2018). Het DIOB-bureau is momenteel enkel inzetbaar voor integriteitsonderzoeken die worden uitgevoerd op basis van de federale DIOB-wet. De ambitie is echter dat via een samenwerkingsakkoord de werking van het bureau ook wordt uitgebreid naar integriteitsonderzoeken op grond van het Vlaamse DIOB-decreet, zodat een uniforme toepassing en bredere inzetbaarheid mogelijk worden (DIOB, 2023).

De DIOB fungeert als informatie-analytisch knooppunt en verwerkt inlichtingen over risico’s voor de openbare veiligheid. Ze beschikt over **toegang tot een breed scala aan gegevensbronnen** (bv. politiediensten, strafregister, veiligheidsdiensten, FOD Financiën, Dienst Vreemdelingenzaken). Op basis van deze gegevens formuleert de DIOB een gemotiveerd, niet-bindend advies voor de aanvragende overheid. Dit kan aanleiding geven tot het weigeren of intrekken van een vergunning of het opleggen van bijzondere voorwaarden. De DIOB verwerkt daarbij geen gevoelige persoonsgegevens.

De DIOB beheert een **Centraal Register van Integriteitsonderzoeken** waarin alle gemeentelijke beslissingen worden opgenomen die voortvloeien uit dergelijke onderzoeken.¹ Het gaat om beslissingen tot weigering, schorsing of opheffing van vestigings- of uitbatingsvergunningen, of om de sluiting van inrichtingen. Integriteitsonderzoeken richten zich op risicovolle economische sectoren of activiteiten waar vermoedens bestaan van illegale praktijken zoals witwassen, fraude of illegale handel. Op basis van een risicoanalyse en

---

¹ De wettelijke basis werd hiervoor gelegd via de Wet van 15 januari 2024 en bijbehorende Koninklijke Besluiten van april 2024. Hoewel het centraal register aldus juridisch werd opgericht, schetsen de geïnterviewden medio 2025 een beeld van een moeizame en onvolledige opstart, waardoor het register in de praktijk door de betrokken actoren op het terrein nog niet als volledig operationeel wordt beschouwd.

gemotiveerde keuze kunnen lokale besturen via een politieverordening bepalen welke sectoren of activiteiten op hun grondgebied onder toezicht vallen. Onder leiding van de burgemeester kan het onderzoek leiden tot bestuurlijke maatregelen tegen ondernemingen die gelinkt zijn aan criminele netwerken.

De DIOB ambieert daarmee een **brugfunctie** te vervullen tussen bestuursniveaus. Ze koppelt lokale preventieve bestuursbevoegdheden aan federale informatiebronnen en expertise. Hierdoor ontstaat een gedeeld kader waarin integriteitsbeoordeling, informatiedeling en beleidsactie elkaar versterken. Vlaanderen streeft naar de verdere institutionele verankering van dit instrument via een samenwerkingsakkoord, dat uniforme werking, juridische afbakening en toegang tot gegevens garandeert (Ontwerpdecreet DIOB, 2023).

Arrondissementale Informatie- en Expertisecentra (ARIEC's):

De Arrondissementale Informatie- en Expertisecentra (ARIEC's) werden vanaf 2017-2018 ontwikkeld als pilootprojecten in onder meer Antwerpen, Limburg en Namen, geïnspireerd op de Nederlandse RIEC's. Deze initiatieven, ondersteund door Europese middelen en de federale politie, vervullen een **centrale rol in de ondersteuning van lokale besturen** bij de bestuurlijke aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Ze zijn sinds 2023 wettelijk verankerd en vormen een structureel onderdeel van het Belgische model voor bestuurlijke handhaving.

De ARIEC's zijn organisatorisch ingebed binnen de **Coördinatie- en Steundirecties (CSD's)** van de federale politie en worden beheerd door de bestuurlijk directeur-coördinator (Dirco), in overleg met de gerechtelijke directeur (Dirjud) voor de functionele aansturing. Een volwaardig team bestaat idealiter uit een criminoloog, een jurist, een informatiebeheerder en administratieve ondersteuning (Staten Generaal Politie, 2023). Een overzicht van de huidige personeelsbezetting (eind 2025) van de ARIEC's werd in bijlage opgenomen.

Als **interbestuurlijk ondersteuningsplatform** vervult het ARIEC vier kernfuncties. Ten eerste bieden de centra structurele ondersteuning aan lokale besturen en politiezones bij het uitbouwen van hun bestuurskracht. Dit omvat sensibilisering rond criminele fenomenen, kennisdeling over bestuurlijke aanpakken, het opstellen van modeldocumenten (zoals reglementen en protocollen), en de coördinatie van bovenlokale multidisciplinaire controleacties. Ze fungeren hierbij als kennis- en expertisecentra binnen hun arrondissement.

Een tweede, fundamentele opdracht is het faciliteren van **informatie-uitwisseling**. Het ARIEC fungeert als toegangspoort tot politionele informatie voor gemeenten. Op basis van beschikbare gegevens stelt het centrum een bestuurlijk verslag op dat gemeenten kunnen gebruiken bij bestuurlijke beslissingen, zoals in het kader van integriteitsonderzoeken. Deze informatiedoorstroming is wettelijk geregeld en versterkt de samenwerking tussen lokale overheden, politie en de Dienst Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB). Wanneer de DIOB politionele informatie nodig heeft voor een integriteitsadvies, verloopt deze bevraging via het ARIEC.

Daarnaast adviseren de ARIEC's zowel lokale besturen als de DIOB bij **integriteitsonderzoeken**. Wanneer een gemeente eerst het ARIEC raadpleegt en vervolgens een advies vraagt aan de DIOB, wordt het bestuurlijk verslag toegevoegd aan het dossier om dubbele bevraging te vermijden. Deze samenwerking verhoogt de efficiëntie en versterkt de informatielogistiek tussen bestuursniveaus (Van Overmeire, 2024).

Tot slot vervult het ARIEC een specifieke **coördinatietaak** door het geven van bindende adviezen aan gemeenten die politieverordeningen willen beperken tot een deel van hun grondgebied voor ondermijningsgevoelige sectoren of activiteiten. Deze adviezen moeten ter kennis worden gebracht van de zonale veiligheidsraad en zorgen voor een afgestemde en juridisch onderbouwde geografische afbakening.

Via deze rollen opereren de ARIEC's op het snijvlak van lokale, federale en gerechtelijke actoren en dragen ze bij aan een meer geïntegreerde, informatiegestuurde en bestuurskrachtige aanpak van veiligheidsuitdagingen (Van Daele & Janssens, 2025).

Single Point of Contact (SPOC)

Een bijkomend coördinatie-instrument binnen de bestuurlijke handhaving is de aanstelling van zogenoemde Single Points of Contact (SPOC). Deze functionarissen nemen een **spilfunctie** op in de informatielogistiek tussen verschillende bestuursniveaus en sectoren, en versterken zo de operationele afstemming binnen de handavingsketen. Door één centraal aanspreekpunt te voorzien per betrokken organisatie wordt informatiedoorstroming gestroomlijnd en ontstaat een duidelijk aanspreekkader voor overleg en besluitvorming (Staten-Generaal Politie, 2023).

Op lokaal niveau worden SPOC's aangeduid binnen gemeenten en politiezones, terwijl ook elk parket of arbeidsauditoraat beschikt over een referentiemagistraat bestuurlijke handhaving. Deze SPOC-structuur is doorgaans vastgelegd in **lokale samenwerkingsprotocollen**, waarin de betrokken actoren zich engageren om op een juridisch correcte, maar ook efficiënte manier informatie uit te wisselen. Daarbij wordt expliciet rekening gehouden met het beroepsgeheim en de finaliteit van het overleg (Van Daele & Janssens, 2025).

Binnen de geïntegreerde politie is de SPOC-logica verder ontwikkeld in de figuur van de **informatiemanager** of LIK-SPOC (Lokale InformatieKnooppunt – SPOC). Deze actoren zorgen voor de coördinatie van interne informatiedeling binnen het korps en vormen de schakel met de arrondissementele informatie- en coördinatiepunten (AIK's). Zo wordt gewaarborgd dat lokaal verzamelde gegevens structureel gedeeld worden met bovenlokale partners, en dat cruciale informatie uit andere diensten doordringt tot het lokale niveau (Janssens, 2018). De SPOC-werking binnen de politie ondersteunt zo de ontwikkeling van een uniforme en kwaliteitsvolle informatiepositie, als fundament voor informatiegestuurde handhaving.

Lokale Integrale Veiligheidscellen (LIVC R)

Een aanvullend coördinatie-instrument binnen de bestuurlijke veiligheidsarchitectuur zijn de Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R). Deze cellen functioneren als multidisciplinaire casusoverleggen op lokaal niveau, met als doel het voorkomen van terroristische misdrijven door vroegtijdige detectie en opvolging van signalen van radicalisering. In tegenstelling tot louter repressieve benaderingen ligt de nadruk op preventie, disengagement en resocialisatie, waarbij gedragsverandering centraal staat eerder dan ideologische heroriëntatie (ABB, 2021).

De LIVC R brengt onder leiding van de burgemeester verschillende actoren samen, waaronder lokale politie, preventiediensten en – afhankelijk van de casus – welzijns- en hulpverleningsactoren. De samenstelling is

flexibel en wordt afgestemd op de noden van het dossier. Het overleg resulteert in een geïndividualiseerd opvolgingstraject, waarin zowel veiligheidsmaatregelen als zorginterventies worden geïntegreerd. Daarmee sluit de LIVC R aan bij een bredere evolutie naar casusgerichte en geïntegreerde veiligheidszorg.

Het juridisch kader is verankerd in de federale wet van 30 juli 2018 en het Vlaamse decreet van 21 mei 2021, waarbij artikel 458ter van het Strafwetboek een expliciete basis biedt voor het delen van informatie binnen het overleg (Van Daele & Janssens, 2025). Tegelijk geldt een strikte geheimhoudingsplicht voor alle deelnemers. De LIVC R functioneert bovendien in nauwe relatie tot andere veiligheidsstructuren, zoals de Lokale Taskforce (LTF) en het OCAD, waardoor lokale informatie kan doorstromen naar nationale dreigingsanalyses.

Vlaams Handhavingsplatform

Een laatste belangrijk coördinatie-instrument in de Vlaamse bestuurlijke handhavingsarchitectuur is het Vlaams Handhavingsplatform (VHP). Dit **digitale platform**, ontwikkeld en beheerd door het Agentschap Justitie en Handhaving (AJH), is het resultaat van een bredere hervormingsbeweging die begon met het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving (2019), dat later werd opgevolgd door het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH) (2023). Het VHP groeide uit dit hervormingsproces en uit de politieke ambitie om de handhavingsketen te digitaliseren. Waar informatiedeling voorheen grotendeels op papier verliep, verplicht het VHP dat handhavingsdocumenten digitaal worden opgesteld en centraal beheerd. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de nood om parketten systematisch op de hoogte te houden van bestuurlijke acties en om informatiedeling tussen administraties te uniformeren (Schram, 2024).

Het platform omvat **drie functionele digitale portalen**: een bestuurlijk sanctieregister (met alle opgelegde sancties en vervolgingen), een maatregelenregister (met informatie over herstel- en beveiligingsmaatregelen), en een handhavingsbibliotheek (die realtime toegang biedt tot processen-verbaal van verschillende inspectiediensten). Daarmee vult het VHP een cruciale leemte in de informatiedeling tussen handhavingsdiensten.

Naast deze basisfunctionaliteiten ondersteunt het VHP ook datamining en risicoprofilering, waardoor handhavingspartners gericht kunnen optreden tegen georganiseerde criminaliteit. De gegevens kunnen bovendien worden ingezet voor toepassingen zoals de opvolging van recidive of puntbevragingen met betrekking tot natuurlijke en rechtspersonen. Op die manier wordt een gegevensgedreven aanpak mogelijk die bijdraagt aan een strategischer en meer risicogebaseerd beleid. Profileren in de strikte zin van artikel 4, 4) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is echter niet toegestaan (art. 80 KVH).

In tegenstelling tot het KVH – dat enkel geldt voor beleidsdomeinen die er expliciet voor kiezen – zijn de digitaliseringsbepalingen via het VHP **wel verplicht** voor alle Vlaamse decreten die door de Vlaamse Regering worden aangeduid. Dit garandeert een beleidsdomein overschrijdende toepassing en verhoogt de uniformiteit binnen de Vlaamse handhaving.

Het VHP fungeert bovendien als fundament voor de geplande **Vlaamse Kruispuntbank Handhaving (VKH)**. Die zal toelaten om handhavingsinformatie te koppelen aan andere administratieve gegevens zoals vergunningen

en subsidies, en biedt zo uitzicht op een meer geïntegreerde, informatiegestuurde en bestuursniveau-overschrijdende handhavingspraktijk in Vlaanderen (Schram, 2024).

4.3.3 Wettelijke verankering

De uitbouw van bestuurlijke handhaving in Vlaanderen en België is nauw verweven met opeenvolgende wetgevende initiatieven die elk een specifieke bouwsteen hebben geleverd aan het huidige instrumentarium.

DIOB-wet

De Wet Gemeentelijke Bestuurlijke Handhaving, in werking getreden op 15 januari 2024, vormt een belangrijke stap in de versterking van de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit op lokaal niveau. De wet beoogt te voorkomen dat overheden onbedoeld criminele activiteiten faciliteren via het toekennen van vergunningen, subsidies of overheidsopdrachten. De focus ligt daarbij op preventieve, administratieve maatregelen, in plaats van louter strafrechtelijk optreden (DIOB, 2023; Van Daele & Janssens, 2025).

Een van de kerninstrumenten van de wet is het **gemeentelijk integriteitsonderzoek** (artikel 119ter NGW), waarmee lokale besturen bij vergunningsaanvragen van publiek toegankelijke inrichtingen kunnen nagaan of er risico's bestaan op misbruik of criminele infiltratie. Op basis van zo'n onderzoek kunnen vergunningen worden geweigerd, geschorst of ingetrokken, of kan een inrichting worden gesloten. De wet voorziet hierbij in een verplicht advies van de Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) wanneer een negatieve beslissing wordt overwogen (Van Daele & Janssens, 2025).

De wet richt ook formeel de **DIOB** op als een federale dienst die lokale besturen ondersteunt bij integriteitsonderzoeken en het beheer voert over een Centraal Register van Integriteitsonderzoeken. Gemeenten zijn verplicht om hun beslissingen in het kader van een integriteitsonderzoek binnen vijf werkdagen aan de DIOB te melden. Daarnaast versterkt de wet de rol van **de bestaande Arrondissementele Informatie- en Expertisecentra** (ARIEC's) door hen een juridische grondslag te geven als interbestuurlijk coördinatie-instrument. De ARIEC's ondersteunen gemeenten bij informatieverzameling, dossieropmaak en adviesverlening en vergemakkelijken de informatiedoorstroming met federale partners.

Tot slot regelt de wet ook de **gegevensuitwisseling met externe partijen** zoals nutsbedrijven en distributienetbeheerders, op basis van protocollen. In die zin beoogt de wet een ketengerichte en informatiegestuurde bestuurlijke handhavingspraktijk, geïnspireerd op het Nederlandse BIBOB-model, maar met een eigen Belgisch kader en beperktere toepassingsbasis (DIOB, 2023).

DIOB-decreet

Het **Vlaams DIOB-decreet**, formeel het *Decreet houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur*, werd op **20 december 2023** goedgekeurd door het Vlaams Parlement en op **22 december 2023** bekrachtigd door de Vlaamse Regering. Het decreet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 14 februari 2024. De inwerkingtreding is voorzien op 1 januari 2026, zoals vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Regering dat op 19 september 2025 principieel werd goedgekeurd (Van Daele & Janssens, 2025).

Het decreet beoogt de bestuurlijke handhaving op Vlaams en lokaal niveau te versterken en ondermijnende criminaliteit te voorkomen. Het doet dit door **integriteitsbeoordelingen** mogelijk te maken bij het toekennen van administratieve rechten zoals vergunningen, subsidies of erkenningen. Anders dan de federale DIOB-wet, die vooral gericht is op gemeentelijke handhaving en publiek toegankelijke inrichtingen, heeft het Vlaams DIOB-decreet een veel ruimere reikwijdte: het geldt voor alle Vlaamse overheden (zoals gemeenten, OCMW's, provincies en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid) en voor alle rechten verleend op basis van Vlaamse regelgeving.

De relatie met het federale niveau vormt echter wel een belangrijk aandachtspunt. Een advies van de VVSG (2023) stelt dat er momenteel te weinig afstemming is tussen het Vlaamse en federale kader, wat kan leiden tot parallelle structuren – een federale én een Vlaamse DIOB – met eigen procedures en bevoegdheden. Dit zou de rechtszekerheid en werkbaarheid voor lokale besturen kunnen ondergraven en het handhavingslandschap onnodig complex maken.

Daarom streeft Vlaanderen in eerste instantie naar een **samenwerkingsakkoord** met de federale overheid om aan te sluiten bij de bestaande federale DIOB. Als dat niet lukt, voorziet het decreet in de oprichting van een eigen Vlaamse DIOB-dienst. Een belangrijk verschil met de federale wet is dat het Vlaams decreet geen verplichting oplegt aan overheden om advies te vragen aan de DIOB bij negatieve beslissingen. Het blijft een facultatief instrument, wat het mogelijk maakt om sneller en flexibeler op te treden wanneer overheden zelf over voldoende informatie beschikken (Van Daele & Janssens, 2025).

Tot slot sluit het Vlaams DIOB-decreet aan bij bredere Vlaamse digitaliseringsambities. Het legt de **juridische basis voor informatiedoorstroming** en digitalisering via het Vlaams Handhavingsplatform (VHP) en de toekomstige Vlaamse Kruispuntbank Handhaving (VKH), waarin handhavingsgegevens gekoppeld kunnen worden aan andere administratieve data zoals vergunningen en subsidieaanvragen. Dit versterkt de informatierol van de DIOB, maar vergt nauwe afstemming met federale systemen om dubbel werk en fragmentatie te vermijden.

Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS)

De Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS) vormt een essentieel onderdeel van de bestuurlijke handhaving op lokaal niveau in België. Deze wet biedt gemeenten de mogelijkheid om **administratieve sancties** op te leggen bij inbreuken die de openbare orde of leefbaarheid aantasten. Het stelt hen in staat om onafhankelijk van het openbaar ministerie een eigen vervolgingsbeleid te voeren, met als doel efficiënt op te treden tegen overlast en lichte vormen van criminaliteit die anders vaak onbestraft zouden blijven. De GAS-wet past in het bredere kader van het 'gewapend bestuur', dat erop gericht is te voorkomen dat criminele entiteiten misbruik maken van legale structuren zoals vergunningen of publieke ruimte (Janssens, 2018).

De wettelijke basis voor deze vorm van bestuurlijke handhaving werd gelegd in 1999, en verder uitgewerkt via de wet van 24 juni 2013, die thans geldt als de **GAS-wet**. Het systeem ontwikkelde zich grotendeels bottom-up, vanuit lokale initiatieven. Gemeenten namen al vroeg actie via politieverordeningen, vaak nog zonder duidelijk wettelijk kader, wat aanvankelijk tot juridische twijfel leidde (Van Overmeire, 2024).

De GAS-wet biedt de gemeenteraad de bevoegdheid om **overtredingen op gemeentelijke reglementen strafbaar te stellen**, voor zover dit nodig is om de openbare orde te handhaven. De meest voorkomende inbreuken betreffen overlastfenomenen zoals sluikstorten, nachtlawaai of wildplassen. Naast deze 'klassieke' gemeentelijke overtredingen bevat de wet ook een regeling voor zogenaamde “gemengde inbreuken”, zoals eenvoudige diefstal, opzettelijke slagen en bedreigingen. Voor deze gevallen is zowel strafrechtelijke als administratieve afhandeling mogelijk.

De **sanctioneringsbevoegdheden** zijn strikt gereguleerd. Inbreuken worden vastgesteld door politieambtenaren en specifieke gemeenteambtenaren, zoals gemeenschapswachten of toezichthouders. De uiteindelijke beslissing tot sanctie – zoals een geldboete, schorsing of sluiting – wordt genomen door een gemachtigde ambtenaar, of door het College van Burgemeester en Schepenen bij zwaardere maatregelen zoals sluitingen (Janssens, 2018). De GAS-wet voorziet hierbij expliciet in vier types van sancties: een administratieve geldboete, de schorsing of intrekking van een vergunning, en de tijdelijke of definitieve sluiting van een inrichting.

In combinatie met bepalingen uit de **Nieuwe Gemeentewet (NGW)**, die voorziet in preventieve maatregelen zoals sluitingsbevelen bij ernstige verstoring van de openbare orde (art. 134ter e.v. NGW), vormt de GAS-wet een tweesporenbeleid: preventief via de burgemeester, sanctionerend via de gemeentelijke administratie. Samen dragen deze instrumenten bij aan een proactieve en bestuurlijke aanpak van lokale veiligheids- en leefbaarheidsproblemen (Van Overmeire, 2024).

Kaderdecreet bestuurlijke handhaving

Het Vlaamse handhavingsbeleid is de voorbije jaren in belangrijke mate hervormd via opeenvolgende decretale initiatieven. Een eerste stap was het **Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving (KBH, 2019)**, opgevat als een “toolbox” van procedureregels die de bestuurlijke handhaving wilde stroomlijnen en een duidelijk onderscheid maakte tussen toezicht, opsporing, vervolging en sanctionering. Het KBH introduceerde onder meer de notie van “bestuurlijke opsporing” en voorzag in een bestuurlijk sanctieregister, met de ambitie om een volwaardig bestuursrechtelijk alternatief te ontwikkelen naast de strafrechtelijke handhaving (Schram, 2025).

Toch werd het decreet van bij de start gekenmerkt door enkele fundamentele beperkingen. Het gold slechts als aanvullend recht, enkel toepasbaar wanneer sectorale decreten er expliciet naar verwezen, wat de impact sterk beperkte (SERV, 2020). Bovendien kreeg het KBH kritiek omwille van zijn hypermodulaire structuur en het ontbreken van bepalingen over herstel- en beveiligingsmaatregelen, waardoor het draagvlak en de praktische implementatie onder druk kwamen te staan (Schram, 2025).

Als antwoord hierop ontwikkelde de Vlaamse Regering het **Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (KVH, 2023)**, dat het KBH volledig vervangt. Het KVH bracht meer eenvoud en logica door de strikte functiescheiding deels los te laten (toezicht en opsporing werden bijvoorbeeld gebundeld onder de term “toezichthouder”) en door herstel- en beveiligingsmaatregelen voor het eerst expliciet op te nemen in het handhavingskader. Daarnaast werd ook de rechterlijke controle hervormd, met het Handhavingscollege als standaardrechter voor bestuurlijke sanctie- en herstelbeslissingen (KVH, 2023).

Toch bleef ook dit decreet vasthouden aan de opt-in-benadering, waardoor beleidsdomeinen zelf beslissen of en in welke mate zij het kader toepassen. De SERV wees erop dat deze vrijblijvende instapformule het risico op fragmentatie in stand houdt (SERV, 2020). Om dit te verhelpen werkt de Vlaamse Regering intussen aan een implementatiedecreet dat een aanzienlijk aantal Vlaamse regelgevingen – onder meer binnen Omgeving, Economie en Toerisme – onder het KVH zal brengen.

Parallel met deze decretale hervormingen werd de uitbouw van het **Vlaams Handhavingsplatform (VHP)** opgestart. Dit platform operationaliseert de decretale bepalingen door digitale registers en centrale informatiedeling mogelijk te maken, waaronder een bestuurlijk sanctieregister en een maatregelenregister. Het VHP vormt zo een cruciale hefboom om de Vlaamse handhavingsketen te digitaliseren en efficiënter te laten functioneren, en legt de basis voor de eventuele verdere ontwikkeling van de Vlaamse Kruispuntbank Handhaving (Schram, 2025).

4.3.4 Werkingsschaal

DIOB

De Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) is organisatorisch **centraal ondergebracht binnen de Algemene Directie Veiligheid en Preventie** van de FOD Binnenlandse Zaken. Ze staat onder leiding van een directeur en een adjunct-directeur, die door de Koning worden aangesteld op voorstel van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie en opereert onder het gezamenlijke gezag van de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Justitie, wat haar positioneert op het kruispunt van bestuurlijke en gerechtelijke bevoegdheden (Van Overmeire, 2024).

De DIOB beschikt over een eigen ondersteunende dienst met analisten en administratief personeel, en kan worden versterkt met gedetacheerde medewerkers van partnerdiensten zoals de geïntegreerde politie, het Centraal Strafregister, de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de Cel voor Financiële Informatieverwerking, en de fiscale en sociale inspectiediensten. Daarnaast kan het Openbaar Ministerie een **verbindingsmagistraat** aanduiden om de samenwerking tussen de DIOB en de gerechtelijke overheden te verzekeren. Deze interbestuurlijke opzet geeft de DIOB de nodige schaal en slagkracht om als centraal knooppunt voor integriteitsbeoordelingen te functioneren.

ARIEC

De Arrondissementale Informatie- en Expertisecentra (ARIEC's) ontstonden in 2017 als pilootprojecten in Antwerpen, Limburg en Namen. Vervolgens werden ze structureel ingebed binnen de Coördinatie- en Steundirecties (CSD's) van de federale politie in elk **gerechtelijk arrondissement**. Dit betekent dat er in totaal dertien ARIEC's operationeel zijn of zullen worden uitgerold (Van Daele & Janssens, 2025). Hoewel organisatorisch verbonden aan de federale politie, kunnen ze in overleg met de gouverneur ook fysiek gevestigd zijn in een provinciehuis, wat hun zichtbaarheid en toegankelijkheid voor lokale besturen kan vergroten.

Wat betreft schaal en capaciteit blijven de ARIEC's echter beperkt. De wet voorziet geen bijkomende personeelsmiddelen, waardoor ze moeten functioneren **binnen de bestaande personeelskaders van de CSD's**. In de praktijk varieert de omvang van een ARIEC tussen één en vijf medewerkers per arrondissement, afhankelijk van de beschikbaarheid van personeel. Een ideale bezetting omvat een criminoloog voor de coördinatie, een jurist, een informatiebeheerder en administratieve ondersteuning (Van Overmeire, 2024). Deze beperkte capaciteit zorgt ervoor dat de dienstverlening per arrondissement sterk kan verschillen, wat de gelijkwaardigheid van ondersteuning in het hele land onder druk kan zetten (Van Daele & Janssens, 2025).

Op nationaal niveau heeft de commissaris-generaal van de federale politie een **nationaal aanspreekpunt** aangesteld dat fungeert als brugfunctie tussen de centrale leiding en de ARIEC's in de arrondissementen. Er is echter bewust geen formele nationale bovenbouw gecreëerd, wat de autonomie en contextgevoeligheid van de lokale ARIEC's moet bewaren (Van Overmeire, 2024). Deze structuur combineert centrale coördinatie met decentrale verankering, maar vereist blijvende afstemming om efficiëntie en coherentie in de werking van de ARIEC's te garanderen.

4.3.5 Kritische randvoorwaarden

Succesfactoren

Een effectieve bestuurlijke handhaving steunt op meerdere verweven succesfactoren die samen bijdragen aan een slagkrachtige aanpak van ondermijnende criminaliteit. Eén van de belangrijkste elementen is het slagen van een **geïntegreerde en integrale aanpak**, waarbij samenwerking tussen gerechtelijke, bestuurlijke, fiscale en private actoren centraal staat. De kracht schuilt in de combinatie van strafrechtelijke vervolging en preventieve bestuurlijke maatregelen, waardoor zowel legale als illegale verwevenheid aangepakt kan worden. Verschillende respondenten benadrukken dat net de complementariteit van beide sporen een meerwaarde vormt. De dualiteit tussen het bestuurlijk en gerechtelijk spoor wordt erkend als een robuuste strategie om criminele netwerken te ontwrichten (Janssens, 2018).

Een tweede succesfactor betreft de versterking van de **informatiepositie** van lokale besturen en Vlaamse administraties. Er bestaan steeds meer instrumenten voor verregaandere informatiedeling, zoals het Vlaams Handhavingsplatform (VHP), het Centraal Register van Integriteitsonderzoeken (CRIO) en protocollen met nutsbedrijven. Deze ontwikkelingen verhogen de zichtbaarheid van bestuurlijke risico's en helpen lokale besturen bij integriteitsbeoordelingen. Hoewel de toepassing ongelijk is, bevestigen respondenten dat dergelijke systemen het fundament vormen van een meer structurele en proactieve bestuurlijke handhaving.

Een derde kritische randvoorwaarde betreft de aanwezigheid van **voldoende lokale bestuurskracht** en de ondersteuning via interbestuurlijke structuren. Gemeenten zijn historisch de motor van bestuurlijke handhaving in België, met burgemeesters in een sleutelrol als voortrekker en regisseur van dossiers (Bauwens, 2011). Zowel literatuur als respondenten benadrukken dat slagkracht samenhangt met het vermogen om beleid te voeren, dossiers te onderbouwen en partners te activeren. Vooral steden die investeren in een eigen handhavingscel of gespecialiseerde profielen boeken vooruitgang, wat niet alleen praktische capaciteit creëert maar ook legitimiteit om in te grijpen in gevoelige dossiers (Janssens, 2018;). Tegelijk komt uit de interviews naar voren dat deze lokale inzet niet volstaat zonder bijkomende ondersteuning. De oprichting van de ARIEC's en de DIOB kunnen in dat opzicht concrete meerwaarde bieden, zeker voor gemeenten met beperkte slagkracht. Zij fungeren als kenniscentra en netwerkorganisaties die niet alleen dossiers begeleiden, maar ook bewustmaking creëren, goede praktijken verspreiden en structuren aanreiken voor gecoördineerde actie (Van Overmeire, 2024).

Tot slot wordt **professionalisering** breed erkend als een essentiële hefboom voor een duurzame en doeltreffende handhavingspraktijk. De toenemende complexiteit van dossiers vraagt niet alleen om juridische en administratieve expertise, maar ook om communicatieve vaardigheden, culturele sensitiviteit en praktijkgerichte trainingen, zoals bv. dilemmatrainingen (Staten-Generaal Politie, 2023). Zowel literatuur als respondenten wijzen erop dat de stijgende vraag naar gespecialiseerde profielen noodzaakt tot flexibele instroomtrajecten, kortlopende opleidingen en levenslang leren. Zulke investeringen ondersteunen medewerkers om gemotiveerd, weerbaar en inzetbaar te blijven in een snel veranderende context. Respondenten benadrukken bovendien dat kennisdeling en netwerkleren hierbij cruciaal zijn, en pleiten voor structurele opleidingspaden en ondersteunende expertisecentra op Vlaams niveau.

Knelpunten

Naast deze sterktes komen uit de analyse en de interviews ook structurele belemmeringen naar voren die de effectiviteit en coherentie van bestuurlijke handhaving in de weg kunnen staan.

Een eerste structureel knelpunt betreft de **juridische en wetgevende versnippering**. Het spanningsveld tussen de federale DIOB-wet en het Vlaamse DIOB-decreet, die los van elkaar werden uitgewerkt, leidt in de praktijk tot onduidelijkheid bij lokale besturen. Zoals ook in de interviews werd benadrukt, ervaren betrokkenen het naast elkaar bestaan van beide kaders als een bron van verwarring. Een respondent op federaal niveau omschreef dit als “twee parallelle werelden” die onvoldoende op elkaar afgestemd zijn, met uiteenlopende interpretaties over bevoegdheden en informatie-uitwisseling. Afhankelijk van de aard van de vergunning dreigen gemeenten te moeten terugvallen op twee verschillende procedures, wat een “heen-en-weer” tussen instanties kan veroorzaken en het risico inhoudt op tegenstrijdige adviezen. Op lokaal niveau signaleert men dat dit de rechtszekerheid onder druk zet. De VVSG uitte hierover expliciet haar bezorgdheid en waarschuwde voor de bijkomende complexiteit die dit met zich meebrengt (Advies VVSG, 2023). Vanuit de respondenten wordt dan ook gepleit voor meer interfederale afstemming of zelfs de oprichting van één geïntegreerde DIOB-structuur, om te vermijden dat gemeenten geconfronteerd worden met dubbele procedures, versnipperde informatie en een gebrek aan overzicht op de problematiek van ondermijnende criminaliteit.

Een tweede hardnekkig knelpunt is de **gebrekkige informatie-uitwisseling** tussen bestuursniveaus. Ondanks instrumenten zoals het Vlaams Handhavingsplatform (VHP) en het Centraal Register van Integriteitsonderzoeken (CRIO) ontbreekt er nog interfederale samenwerking om databanken structureel aan elkaar te kunnen koppelen. Hierdoor kan de DIOB bijvoorbeeld geen politieke gegevens opvragen via de ARIEC zonder bijkomende federale afspraken (Van Overmeire, 2024), en blijft toegang tot databanken zoals DIMONA onduidelijk geregeld (Van Daele & Janssens, 2025). Dit leidt tot vertragingen, uiteenlopende praktijken per arrondissement en een versnipperde informatiepositie. Daarnaast spelen technologische en juridische uitdagingen: hoewel het Vlaamse DIOB-decreet voorziet in waarborgen zoals DPIA's en DPO's, is de digitale infrastructuur nog in volle ontwikkeling. De Vlaamse Kruispuntbank Handhaving (VKH), die gegevens uit verschillende domeinen moet koppelen, bevindt zich nog in de implementatiefase en is nog niet operationeel. In afwachting van performante en interoperabele systemen verloopt informatiedeling en dossieropbouw minder vlot, wat de effectiviteit van handhavingsprocessen beperkt (Schram, 2025).

Een derde uitdaging betreft de **capaciteit en organisatie van de coördinatiestructuren**. De ARIEC's worden door zowel literatuur als respondenten erkend als belangrijke schakels voor informatiedoorstroming en ondersteuning van lokale besturen, maar hun slagkracht blijft beperkt door de kleine teams, die vaak slechts een handvol medewerkers tellen. Dit bemoeilijkt een systematische opname van hun diverse opdrachten – van informatieanalyse tot juridisch advies – in alle arrondissementen (Van Daele & Janssens, 2025). Daarnaast brengen de federale wet en het Vlaamse decreet bestuurlijke handhaving nieuwe taken met zich mee voor lokale besturen en politiezones, zonder dat hiervoor structurele middelen zijn voorzien. In de praktijk dreigt dit te leiden tot verschillen in implementatiecapaciteit: grotere steden kunnen investeren in expertise en

gespecialiseerde profielen, terwijl kleinere gemeenten en politiezones sneller tegen hun grenzen aanlopen. Dit schept het risico op een ongelijke uitbouw van integrale veiligheidszorg over het grondgebied heen (Janssens & De Rynck, 2025).

Toekomstperspectieven

Om de interbestuurlijke coördinatie binnen de bestuurlijke handhaving structureel te verbeteren, komen vanuit de analyse meerdere strategische ingrepen naar voren die zowel organisatorisch als cultureel versterkend kunnen werken.

Een eerste belangrijke toekomstpiste is het **verder ontwikkelen van de ARIEC's**, met als doel een gelijkwaardige en kwaliteitsvolle dienstverlening in elk arrondissement te garanderen. De oprichting van het nationaal aanspreekpunt op het niveau van de commissaris-generaal van de federale politie kan daartoe als verbindingsschakel fungeren dat verdere synergieën tussen de centra bevordert. Parallel wordt gestreefd naar de oprichting van één interfederale DIOB, die verwarring en dubbele procedures voorkomt en lokale besturen kan ondersteunen met hoogwaardige integriteitsbeoordelingen (Van Overmeire, 2024).

Op het vlak van gegevensdeling is een cruciale stap de totstandkoming van een **interfederaal samenwerkingsakkoord**, dat de toegang tot federale en Vlaamse informatiebronnen structureel regelt. Zonder dit akkoord blijven veel potentiële informatiedoorstromingen geblokkeerd en dreigt het Vlaamse DIOB-decreet een "lege doos" te blijven (Van Daele & Janssens, 2025). Daarnaast is een verbreding van informatietoegang en registers noodzakelijk. De VVSG pleit in dat verband voor een uitbreiding van het Centraal Register van Integriteitsonderzoeken (CRIO) naar andere bestuurlijke politiematregelen, zoals sluitingen, naar analogie met het Nederlandse BIBOB-register dat ook informatie over zakelijke netwerken bevat (Van Overmeire, 2024).

Ook **cultuurverandering en bewustwording** zijn essentieel. Actoren zoals politie en lokale besturen moeten worden opgeleid omtrent de impact van ondermijnende criminaliteit en de werking van bestuurlijke instrumenten. Opleiding en training kunnen bijdragen aan een bredere mentaliteitswijziging en gedeeld verantwoordelijkheidsgevoel (Staten-Generaal Politie, 2023). Een interuniversitair expertisecentrum voor bestuurlijke handhaving en ondermijning zou hierbij kunnen fungeren als kennis- en ondersteuningshub, en bijdragen aan de ontwikkeling van een meer gedragen langetermijnvisie (Janssens & De Rynck, 2025).

Tot slot is het verder optimaliseren van de **wisselwerking tussen het bestuurlijke en het gerechtelijke spoor** een belangrijke voorwaarde voor een effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit. Beide benaderingen zijn complementair: het bestuurlijke spoor richt zich op preventieve maatregelen, terwijl het gerechtelijke spoor focust op strafrechtelijke vervolging en sanctie. Om hun meerwaarde ten volle te benutten, is het essentieel dat deze sporen niet naast elkaar blijven bestaan, maar op elkaar worden afgestemd en elkaars werking versterken. Dit veronderstelt gedeelde doelstellingen, een gedeelde informatiepositie en afgestemde interventiestrategieën. Een nauwere verweving van bestuurlijke handhaving en justitiële opvolging vormt daarmee een noodzakelijke bouwsteen voor de toekomst.

4.4 VERGELIJKENDE ANALYSE

In dit deel maken we een systematische vergelijking tussen de twee onderzochte cases. Daarbij hanteren we de taxonomie van de SERV (2023) als analytisch raamwerk, dat samenwerking structureert rond drie kernprincipes: loyaleit, participatie en afstemming. Per principe analyseren we hoe deze tot uiting komen binnen de juridische, uitvoerende en ambtelijke dimensies, en besteden we ook aandacht aan de territoriale inbedding van de coördinatie-instrumenten.

Het doel van deze vergelijking is niet om één van beide cases als modelpraktijk te presenteren, maar om te tonen hoe gelijkaardige samenwerkingsprincipes in verschillende beleidscontexten andere vormen aannemen. We brengen daarbij zowel de gelijkenissen als de verschillen in beeld, en gaan na hoe deze samenhangen met de finaliteit, schaal en institutionele inbedding van de onderzochte cases.

4.4.1 Samenwerkingsprincipe: Loyaleit

Informeel overleg

Informeel overleg vormt een belangrijk aspect van het samenwerkingsprincipe loyaleit, zeker in beleidsdomeinen waar meerdere bestuursniveaus betrokken zijn. In de aanpak van intrafamiliaal geweld (IFG) wordt informeel overleg ondersteund door de fysieke nabijheid van kernpartners binnen de Family Justice Centers of Veilige Huizen, wat de drempel verlaagt voor frequente en spontane afstemming. Dit bevordert relationele samenwerking en vergemakkelijkt het uitwisselen van signalen en inzichten buiten formele overlegmomenten. Casusregisseurs spelen hierin een verbindende rol door proactief contact te onderhouden met verschillende diensten.

Ook binnen de aanpak van bestuurlijke handhaving zijn er verschillende contexten waarin informeel overleg ontstaat, onder meer via de werking van ARIEC's of binnen lokale overlegfora zoals de Lokale Integrale Veiligheidszellen (LIVC's). Deze structuren creëren ruimte voor directe afstemming tussen lokale besturen, politie en andere actoren. De mate waarin informeel overleg gestalte krijgt, varieert wel naargelang de organisatiegraad, beschikbare capaciteit en lokale context. In beide cases blijkt het belang van informele interactie als aanvulling op formele overlegstructuren, met het oog op gedeeld begrip en operationele wendbaarheid.

Informatie- en gegevensuitwisseling

Informatie- en gegevensuitwisseling vormt een essentiële voorwaarde voor effectieve interbestuurlijke samenwerking, maar wordt in beide onderzochte cases geconfronteerd met eigen structurele en juridische uitdagingen. Binnen de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) is de gegevensdeling op papier alvast juridisch stevig verankerd. Artikel 458ter van het Strafwetboek en het Vlaamse Decreet Veilige Huizen creëren een wettelijk kader waarbinnen informatie tussen hulpverlening, politie en justitie gedeeld kan worden tijdens formeel georganiseerd casuoverleg. Het gedeelde WIDA-systeem ondersteunt ook deze samenwerking door dossierinformatie op een veilige en gestructureerde manier toegankelijk te maken voor kernpartners. Tegelijk

blijven er knelpunten, met name in de koppeling met federale informatiesystemen en in de omgang met privacygevoelige gegevens.

In de keten rond bestuurlijke handhaving loopt de gegevensuitwisseling via meerdere kanalen: de ARIEC's fungeren als schakel tussen lokale besturen en de federale politie voor toegang tot politionele informatie; de DIOB verzamelt en analyseert gegevens voor integriteitsbeoordelingen; en het Vlaams Handhavingsplatform centraliseert Vlaamse handhavingsdata. De diversiteit aan actoren en systemen leidt echter ook tot juridische en operationele frictie. Het ontbreken van een interfederaal samenwerkingsakkoord beperkt wel de gegevensstroom tussen federale en Vlaamse databanken en bemoeilijkt de integratie van de Vlaamse Kruispuntbank Handhaving.

Gezamenlijke financiering van programma's, projecten en instanties

De financiering van interbestuurlijke samenwerking kent in beide cases verschillende vormen en gradaties van gedeeld eigenaarschap. In de aanpak van intrafamiliaal geweld (IFG) wordt de werking van de Veilige Huizen ondersteund via een mix van Vlaamse financiering, inzet door lokale besturen en bijdragen van partnerorganisaties. Deze gedeelde inzet komt zowel tot uiting in structurele middelen voor casusregie en coördinatie als in inbreng in natura, zoals personeel, infrastructuur en logistieke ondersteuning. Deze financieringswijze draagt bij tot een gedeelde verantwoordelijkheid en verhoogt de verankering van de samenwerking op het terrein. Tegelijk blijft de inzet van bepaalde sleutelactoren – zoals liaisonfiguren uit de politie – afhankelijk van lokale afspraken en beschikbaarheden, wat leidt tot variatie in engagement en continuïteit tussen regio's.

Binnen de bestuurlijke handhaving zijn de financieringslijnen meer verspreid over bestuursniveaus en actoren. De ARIEC's worden hoofdzakelijk gefinancierd via de federale politie en functioneren binnen de personeelskaders van de Coördinatie- en Steundirecties (CSD's). Structurele cofinanciering vanuit Vlaamse of lokale overheden ontbreekt, waardoor de capaciteit en inzetbaarheid van ARIEC-teams sterk kunnen verschillen tussen arrondissementen. Daarnaast rust een belangrijk deel van de uitvoering – zoals de inzet van gemeentelijke administratieve sancties (GAS), vergunningentoepassing of de ontwikkeling van lokaal handhavingsbeleid – op de schouders van lokale besturen. Het Vlaams Handhavingsplatform (VHP) wordt uitsluitend gefinancierd door de Vlaamse overheid en beoogt de informatiedoorstroming tussen Vlaamse handhavingsdiensten te versterken. De afstemming met federale databanken en systemen is echter nog in ontwikkeling, wat de integrale inzet van digitale instrumenten binnen de handhavingsketen voorlopig beperkt.

4.4.2 Samenwerkingsprincipe: Participatie

Wetgevend

In de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) wordt participatie zichtbaar in de wijze waarop Vlaamse decreetgevers en federale actoren elkaar betrekken in de ontwikkeling van juridische kaders. Het Decreet Veilige Huizen (2024) legt een Vlaams kader vast, maar voorziet tegelijk in structurele betrokkenheid van federale partners zoals parketten en politiediensten in de werking van casusoverleg. Het federale artikel 458ter Sw. vormt op zijn beurt de basis voor deelname van Vlaamse actoren aan overleg dat juridisch onder federaal gezag valt. Participatie wordt hier dus georganiseerd via wederzijdse inbedding van de “andere” overheid in wetgevende en regelgevende kaders.

In de bestuurlijke handhaving verloopt de participatie voornamelijk via parallelle en afzonderlijke kaders. De federale Wet Bestuurlijke Handhaving (2024) voorziet in voorwaarden en structuren (bv. DIOB) waarop lokale besturen kunnen terugvallen, zonder dat er een directe koppeling is met Vlaamse regelgeving. Het Vlaams DIOB-decreet (2023) biedt daarnaast een kader waarin federale actoren, zoals de ARIEC's of de FOD Binnenlandse Zaken, een adviserende rol kunnen opnemen. Deze vorm van participatie situeert zich hoofdzakelijk op het vlak van advies- en consultatieprocedures, eerder dan in gezamenlijke besluitvorming.

Uitvoerend

Binnen de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) is de uitvoerende samenwerking tussen Vlaamse en federale actoren duidelijk ingebed. Beleidsverantwoordelijken van beide niveaus zetelen in de stuurgroepen van de Veilige Huizen, met een coördinerende rol voor de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving. Ook federale parketten nemen actief deel aan overlegstructuren zoals expertentafels en triage-overleggen, die functioneren binnen een Vlaams beleidskader. De coördinatie gebeurt grotendeels via arrondissementengebonden afspraken waarin politie, parket en welzijnspartners op lokaal niveau samenwerken.

In de bestuurlijke handhaving verloopt de uitvoerende samenwerking via de ARIEC-structuren, waarin de federale politie en FOD Binnenlandse Zaken participeren. Vlaams beleid richt zich vooral op de uitbouw van digitale instrumenten zoals het Vlaams Handhavingsplatform, maar zonder structurele afstemming met federale platformen. De operationele samenwerking tussen actoren is vaak geformaliseerd via bilaterale of lokale protocollen (bv. tussen ARIEC, DIOB en gemeenten).

Ambtelijk

In de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) is de ambtelijke participatie tussen bestuursniveaus duidelijk en wederkerig. Beleidsmedewerkers van federale diensten zoals parket en politie nemen actief deel aan Vlaamse overlegstructuren en leveren operationele bijdragen aan casusregie. De fysieke co-locatie binnen Family Justice Centers (FJC's) bevordert bovendien de ambtelijke kruisbestuiving tussen beleidsdomeinen en bestuursniveaus, wat resulteert in een gedeelde werkcontext en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Vlaamse en federale ambtenaren werken in gemengde teams aan gezamenlijke dossiers en delen expertise via structurele overlegvormen.

Binnen de bestuurlijke handhaving is de ambtelijke participatie eerder asymmetrisch. Federale ARIEC-medewerkers en DIOB-analisten ondersteunen Vlaamse en lokale actoren bij dossieropmaak en informatiedoorstroming, maar structurele participatie van Vlaamse ambtenaren in federale beleidsstructuren is niet aan de orde. De samenwerking beperkt zich eerder tot het functioneel uitwisselen van informatie, zonder gedeelde beleidsvoorbereiding of besluitvorming. Wel bestaat er een ambitie om in het kader van een samenwerkingsakkoord de betrokkenheid van Vlaamse ambtenaren bij de werking van DIOB en ARIEC verder uit te werken, zodat de interbestuurlijke samenwerking ook ambtelijk meer in evenwicht komt.

4.4.3 Samenwerkingsprincipe: Afstemming

Wetgevend

In de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) wordt afstemming zichtbaar via de combinatie van federale en Vlaamse regelgeving. Het federale artikel 458ter van het Strafwetboek biedt een algemene basis voor informatie-uitwisseling, terwijl het Vlaamse Decreet Veilige Huizen deze basis verder concretiseert door casusoverleg en casusregie te verankeren. Dit zorgt voor een duidelijke koppeling tussen beide niveaus.

In de bestuurlijke handhaving is de verhouding tussen federale en Vlaamse kaders anders ingevuld. De federale DIOB-wet en het Vlaamse DIOB-decreet zijn elk afzonderlijk ontwikkeld, hoewel de procedures zoveel mogelijk gelijk zullen lopen, verschillen beide kaders in hun toepassingsgebied. Voor lokale besturen betekent dit dat zij zullen moeten opereren binnen twee naast elkaar bestaande regelgevingen, waarvan de onderlinge complementariteit en praktische werkbaarheid nog moet blijken.

Uitvoerend

Binnen IFG wordt beleidsafstemming op uitvoerend niveau vooral georganiseerd via kaderovereenkomsten tussen kernpartners in de Veilige Huizen. Deze afspraken structureren de samenwerking tussen lokale besturen, politie, justitie en hulpverlening. Ze worden ondersteund door Vlaamse omzendbrieven en parketrichtlijnen. Hoewel dit voor een zekere mate van uniformiteit zorgt, is er geen overkoepelend interfederaal beleidsplan dat de samenwerking strategisch richting geeft. De mate van federale betrokkenheid varieert bovendien tussen regio's.

In de bestuurlijke handhaving wordt uitvoerende afstemming voornamelijk lokaal en via protocollen georganiseerd, bijvoorbeeld tussen ARIEC's, gemeenten en politiezones. Ook hier gaat het om concrete werkafspraken die samenwerking op het terrein mogelijk maken. In tegenstelling tot IFG is er minder sprake van uniforme kaders, maar meer van praktijkgerichte afspraken op maat van de lokale context.

Beide benaderingen tonen dus hoe uitvoerende afstemming vorm kan krijgen, zij het via verschillende logica's: enerzijds via meer formeel verankerde regionale afspraken, anderzijds via lokale en interbestuurlijke protocollen.

Ambtelijk

In de IFG-aanpak wordt ambtelijke afstemming vooral gedragen door casusregisseurs met een mandaat, die de samenwerking tussen welzijn, politie en justitie structureren. Werkafspraken zijn hier doorgaans geformaliseerd in overlegvormen zoals expertentafels en worden ondersteund door een gedeeld digitaal systeem (WIDA). Afstemming vindt zo vooral plaats op het niveau van concrete dossiers en casuswerking.

In de bestuurlijke handhaving nemen ARIEC-medewerkers en SPOC's een gelijkaardige schakelrol op tussen lokale besturen, federale politie en de DIOB. Zij zorgen voor informatie-uitwisseling en ondersteuning bij dossieropbouw. De precieze invulling verschilt echter per arrondissement en is vaak afhankelijk van lokale capaciteit en netwerken. Terwijl IFG sterk inzet op structurele verankering van casusregie, is afstemming in de handhaving meer gedifferentieerd en contextafhankelijk.

Samenwerken in netwerken

Binnen de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) zijn de Veilige Huizen uitgegroeid tot fysieke én functionele dienstverleningsnetwerken waarin vaste partners zoals politie, parket, welzijnsorganisaties en lokale besturen structureel samenwerken rond één casusregieplatform. Deze netwerken zijn sterk gericht op operationele samenwerking, met casusregie als bindende schakel en een gedeelde focus op cliëntgerichte ondersteuning. Naast de concrete casuswerking vervullen de Veilige Huizen ook een bredere functie in expertiseontwikkeling en beleidsmatige signalering vanuit de praktijk. De netwerken zijn voornamelijk lokaal en regionaal ingebed; op Vlaams-federaal niveau blijft de ontwikkeling van meer strategische beleidsnetwerken voorlopig beperkt.

In de bestuurlijke handhaving zijn de netwerken breder opgezet, minder gericht op dienstverlening en meer op beleidsmatige ondersteuning en informatiedeling. De ARIEC's fungeren als knooppunten binnen beleidsnetwerken die zich toeleggen op kennisverspreiding, juridische begeleiding en de coördinatie van bovenlokale controles. Via de DIOB en het Vlaams Handhavingsplatform ontstaan ook digitale ecosystemen voor informatie-uitwisseling en beleidsafstemming, zij het met beperkte integratie met federale systemen.

4.4.4 Territoriale inbedding

De ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) is geografisch ingebed op het niveau van de gerechtelijke arrondissementen, wat een logische aansluiting biedt bij de organisatie van parket en politie. Elk Veilig Huis beschikt over een centrale hoofdlocatie, aangevuld met antennepunten op het niveau van eerstelijnszones of politiezones. Deze spreiding maakt het mogelijk om zowel schaalvoordelen te benutten als nabijheid tot gezinnen te garanderen. Het werkingsgebied van de Veilige Huizen is zo afgestemd op zowel justitiële schaal als lokale leefomgevingen, met oog voor laagdrempeligheid en bereikbaarheid.

Binnen de bestuurlijke handhaving is het schaalmodel minder afgestemd op lokale interactie. De ARIEC's zijn arrondissementaal georganiseerd en ingebed binnen de Coördinatie- en Steundirecties (CSD's) van de federale politie. De DIOB opereert bovendien vanuit een nationale structuur met uniforme toepassing, zonder verfijning naar provinciale of regionale schaal. Gemeenten behouden wel autonomie om via politieverordeningen hun eigen werkingsgebieden af te bakenen, bijvoorbeeld per sector of wijk.

In de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) is schaalafstemming expliciet meegenomen in het ontwerp. De Veilige Huizen zijn georganiseerd op het niveau van het gerechtelijk arrondissement, wat een logische koppeling vormt met de schaal van politie en parket. Tegelijk zorgen antennepunten op het niveau van eerstelijnszones of politiezones voor lokale nabijheid en verankering. Deze gelaagde structuur maakt het mogelijk om schaalvoordelen te combineren met cliëntgerichte ondersteuning, en bevordert de samenwerking tussen actoren op verschillende niveaus.

4.4.5 Synthese van samenwerkingsvormen

Samenwerkings principe	Dimensie	Ketenaanpak IFG	Bestuurlijke Handhaving
Loyauteit	Informeel overleg	✓ Fysieke co-locatie in Family Justice Centers/Veilige Huizen → veel informeel contact tussen justitie, politie en hulpverlening	✓ Informele afstemming via ARIEC-netwerken, LIVC's (Lokale Integrale Veiligheidscellen) en contacten tussen burgemeester en politie
	Informatie-gegevensuitwisseling en	✓ Juridisch kader via art. 458ter Sw. en Vlaams Decreet Veilige Huizen; gedeeld digitaal systeem (WIDA) ondersteunt casuswerking.	✓ Meerdere parallele kanalen (ARIEC, DIOB, VHP); maar gebrek aan interfederaal samenwerkingsakkoord belemmert integratie en interoperabiliteit.
	Gezamenlijke financiering	✓ Vlaamse subsidies + lokale besturen + personeelsinbreng partners in Veilige Huizen	✗ Geen structurele cofinanciering; ARIEC's vooral gefinancierd via federale politie; lokale besturen dragen zelf kosten voor GAS en vergunningstoepassing
Participatie	Wetgevend	✓ Vlaamse decreetgever en federaal niveau betrekken elkaar wederzijds: art. 458ter Sw. laat Vlaamse partners deelnemen aan casusoverleg; Vlaams Decreet Veilige Huizen verankert parket en politie structureel in de werking.	✗ Federale DIOB-wet en Vlaams DIOB-decreet voorzien elk apart in participatie: lokale besturen, ARIEC's en federale diensten worden geraadpleegd, maar er is geen gezamenlijke inbedding.
	Uitvoerend	✓ In arrondissementele stuurgroepen en expertentafels zetelen parket, politie, welzijn en lokaal bestuur samen; Vlaamse en federale beleidsverantwoordelijken participeren rechtstreeks in de besluitvorming.	✓ ARIEC's functioneren als overlegplatform waar gemeenten, parketten en federale politie participeren; participatie van Vlaamse administratie gebeurt eerder indirect via protocollen of advies.
	Ambtelijk	✓ Casusregisseurs, parketjuristen, politiemensen en welzijnsambtenaren werken in gemengde teams; fysieke co-locatie in Veilige Huizen zorgt voor dagelijkse wederkerige betrokkenheid.	✓ SPOC's en ARIEC-analisten participeren als verbindingsfiguren; referentiemagistraten leveren input.
Afstemming	Wetgevend	✓ Complementaire juridische instrumenten die samenwerking mogelijk maken: art. 458ter Sw. als federale basis voor informatiedeling; Vlaams Decreet Veilige Huizen (2024) dat casusoverleg en regie structureert.	✗ Parallele juridische instrumenten zonder koppeling: federale DIOB-wet (2024) en Vlaams DIOB-decreet (2023) lopen naast elkaar.
	Uitvoerend	✓ Procedurele afspraken en werkvormen die acties coördineren: arrondissementele stuurgroepen als vast overlegkader; triage- en expertentafels voor operationele afstemming.	✓ Praktische coördinatie-instrumenten: ARIEC's functioneren als knooppunt voor informatiedoorstroming; protocollen structureren samenwerking tussen gemeenten, parket en federale politie.
	Ambtelijk	✓ Casusregisseurs coördineren de dossiers en overlegmomenten; het WIDA-platform ondersteunt gedeelde dossieropmaak en opvolging.	✓ SPOC's zorgen voor vaste aanspreekpunten; ARIEC-analisten delen informatie tussen partners; het Vlaams Handhavingsplatform (in ontwikkeling) moet digitale uitwisseling mogelijk maken.

	Samenwerken netwerken	in ✓ Veilige Huizen als structureel dienstverleningsnetwerk én expertisepunt; FJC's bundelen signalerings- en kennisfunctie.	✓ ARIEC's als beleids- en expertisenetwerken; Vlaams Handhavingsplatform als digitaal netwerk; lokale LIVC's als operationele overlegfora.
--	--------------------------	--	--

5 CONCLUSIES

Deze studie vertrok vanuit de vastgestelde noodzaak dat in beleidsdomeinen met een hoge mate van bevoegdheidsverwevenheid samenwerking tussen bestuursniveaus geen vrijblijvende optie is, maar een noodzakelijke voorwaarde voor een coherent, effectief en maatschappelijk gedragen beleid. De Belgische staatsstructuur – met haar complexe gelaagdheid en asymmetrisch federalisme – confronteert federale, Vlaamse en lokale overheden met de uitdaging om over uiteenlopende bestuurslagen en sectoren heen beleidsmatig en operationeel samen te werken.

Binnen deze context richtte het onderzoek zich op de werking van interbestuurlijke samenwerking in het beleidsveld van de maatschappelijke veiligheidszorg, een domein dat zich bij uitstek kenmerkt door verweven bevoegdheden en een breed actorenlandschap. Het doel was drieledig: (1) inzicht krijgen in hoe de samenwerking vandaag functioneert; (2) nagaan welke mechanismen en instrumenten worden ingezet om samenwerking te bevorderen en (3) beoordelen in welke mate regionale en bovenlokale structuren bijdragen aan beleidscoördinatie. Deze vragen werden onderzocht aan de hand van twee actuele en beleidsrelevante casussen: de ketenaanpak intrafamiliaal geweld (IFG) en de bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit. Beide cases werden systematisch geanalyseerd met behulp van de SERV-taxonomie van interbestuurlijke samenwerking, die drie kernprincipes onderscheidt: loyautéit, participatie en afstemming, elk op wetgevend, uitvoerend en ambtelijk niveau.

De analyse van beide cases laat zien dat interbestuurlijke samenwerking in de maatschappelijke veiligheidszorg telkens wordt vormgegeven via een mix van formele en informele instrumenten. In de ketenaanpak IFG krijgt dit gestalte in een samenwerkingsarchitectuur met een duidelijke juridische basis, structurele overleg- en coördinatiefora en fysieke nabijheid van kernpartners. Deze inrichting ondersteunt zowel de operationele afstemming als de opbouw van wederzijds vertrouwen. In de bestuurlijke handhaving wordt samenwerking op een wat andere manier georganiseerd: federale en Vlaamse kaders bestaan naast elkaar, wat leidt tot een praktijk waarin lokale initiatieven, persoonsgebonden netwerken en ad hoc-protocollen een centrale rol spelen. Waar de IFG-aanpak vertrekt vanuit een meer geïntegreerd kader rond één maatschappelijk vraagstuk, richt de bestuurlijke handhaving zich eerder op een breder scala aan fenomenen en bevoegdheden, waardoor de samenwerking een meer gefragmenteerde en meervoudige dynamiek kent.

De gebruikte mechanismen en instrumenten zijn divers, maar vertonen terugkerende patronen. Binnen de IFG-aanpak vormen casusregie en formeel casuoverleg, ondersteund door wettelijk verankerde informatie-uitwisseling, de spil van de samenwerking. In de bestuurlijke handhaving nemen interbestuurlijke schakels zoals de ARIEC's en SPOC's deze rol op, door informatiedoorstroming en operationele ondersteuning te organiseren. Digitale platformen, zoals het gedeelde WIDA-systeem in de IFG-aanpak en het Vlaams Handhavingsplatform in de bestuurlijke handhaving, bieden structurele ondersteuning voor dossierbeheer en gegevensdeling. Daarnaast

versterken regionale netwerkstructuren – zoals de Veilige Huizen – en coördinatiefora, waaronder veiligheidsraden en lokale overlegstructuren, de onderlinge afstemming en gezamenlijke besluitvorming.

De analyse toont aan dat in beide onderzochte cases reeds stevige fundamenten voor effectieve interbestuurlijke samenwerking aanwezig zijn, maar dat hun potentieel wordt afgeremd door enkele structurele barrières. Samengevat steunt succesvolle samenwerking in de praktijk op drie terugkerende factoren: vertrouwen, structurele nabijheid en gedeelde middelen. Vertrouwen wordt gevoed door verbindingsfiguren – zoals verbindingsambtenaren, casusregisseurs en SPOC's – die met persoonlijke relaties en wederzijdse erkenning continuïteit waarborgen, drempels voor afstemming verlagen en bruggen slaan tussen bestuursniveaus. Structurele nabijheid in combinatie met casusgericht werken creëert een context waarin partners makkelijker afstemmen via korte lijnen en vaste overlegvormen, wat bijdraagt aan gezamenlijke besluitvorming en samenhang in de uitvoering. Tot slot versterkt de gedeelde of complementaire inzet van middelen en digitale systemen – zoals WIDA of het Vlaams Handhavingsplatform – het gezamenlijk beheer en de opvolging van dossiers, op voorwaarde dat deze instrumenten juridisch én technisch robuust zijn.

Tegelijkertijd blijft de effectiviteit en duurzaamheid van de samenwerking onder druk staan door een aantal hardnekkige structurele barrières. Een eerste probleem is de versnippering en asymmetrie in het samenwerkingslandschap: verkokering binnen en tussen bestuursniveaus, parallelle regelgevende kaders en politieke territoriumdrang maken het moeilijk om tot geïntegreerde afspraken en een gezamenlijke koers te komen. Daarnaast wordt de informatiedeling belemmerd door juridische onzekerheid, beperkte en vaak ongelijk verdeelde toegang tot databanken, en uiteenlopende werkingsschalen, wat leidt tot schaal mismatches en gebrekkige afstemming. Capaciteitsverschillen tussen regio's spelen daarbij ook een belangrijke rol: waar sommige samenwerkingsverbanden beschikken over voldoende personeel, expertise en middelen om stabiel te functioneren, blijven andere sterk aangewezen op de inzet en goodwill van enkele sleutelactoren. Dit maakt de werking niet alleen kwetsbaar voor personeelwissels, maar vergroot ook het risico op ongelijkheid in de kwaliteit en reikwijdte van de samenwerking per regio.

Regionale en bovenlokale structuren spelen in beide cases een sleutelrol als knooppunten voor informatie-uitwisseling en beleidsafstemming. In de IFG-aanpak fungeren de Veilige Huizen als geïntegreerde netwerkorganisaties met een gebiedsdekkende werking, die schaalvoordelen combineren met cliëntnabijheid via lokale antennewerkingen. In de bestuurlijke handhaving ondersteunen de ARIEC's lokale besturen bij complexe dossiers en coördineren zij bovenlokale acties, vaak in nauwe samenwerking met federale en Vlaamse partners. De toegevoegde waarde van deze structuren ligt in hun vermogen om schaalvoordelen te verbinden met lokale verankering. Tegelijkertijd wordt hun effectiviteit begrensd door ongelijke capaciteitsniveaus, het ontbreken van uniforme kwaliteitskaders en een onvoldoende strategische afstemming tussen bestuursniveaus, waardoor hun potentieel als structurele pijler van Vlaams-federale samenwerking nog niet volledig wordt benut.

Samenvattend toont dit onderzoek dat de territoriale inbedding van bestuurlijke samenwerking in de veiligheidszorg sterk blijft leunen op de klassieke arrondissementele schaal. Deze schaal biedt voordelen door de aansluiting bij parketten en politiezones, maar wordt in de praktijk veeleer pragmatisch ingevuld. Verschillende actoren benadrukten dat informele afspraken, antennewerking en bovenlokale afstemming vaak

noodzakelijk zijn om maatwerk te kunnen realiseren. Dit wijst erop dat de bestaande schaal wel functioneert, maar slechts mits een flexibele invulling en aanvullende netwerking.

De bevindingen uit dit onderzoek maken duidelijk dat de fundamenten voor een robuuste Vlaams-federale samenwerking in de maatschappelijke veiligheidszorg aanwezig zijn, maar dat hun werking onvoldoende wordt ondersteund door een gemeenschappelijk strategisch kompas. Het uitblijven van een gedragen gedeelde visie en coherent governancekader dreigt samenwerking te sterk afhankelijk te blijven van individuele inzet en toevallige netwerking, wat de continuïteit beperkt en het vermogen om snel en gecoördineerd in te spelen op nieuwe uitdagingen en dreigingen verzwakt. Deze vaststelling sluit aan bij bredere inzichten uit steunpuntonderzoek en beleidsadviezen: zo benadrukken Dockx & Verhoest (2020) het belang om structureel over de grenzen van het Vlaamse niveau heen samen te werken met federale, regionale, lokale én internationale actoren om tot innovatieve oplossingen te komen; Janssens & De Rynck (2025) pleiten voor een grondige langetermijnvisie op het veiligheidsbeleid; en de SERV (2023) wijst op de nood aan een overkoepelend institutioneel-coöperatief kader dat meer duidelijkheid en adaptiviteit biedt dan het huidige, organisch gegroeide landschap.

De toepassing van de SERV-taxonomie bood een helder kader om de samenwerking in beide cases te analyseren, maar de bevindingen maken ook duidelijk dat de loutere aanwezigheid van instrumenten nog geen garantie biedt voor effectieve coördinatie. Heel wat mechanismen – van formeel casusoverleg tot digitale platformen en protocollen – zijn in kaart gebracht, maar hun impact hangt af van de kwaliteit van hun gebruik en de mate waarin zij gedragen worden binnen relationele netwerken van vertrouwen en wederzijds eigenaarschap. Deze vaststelling is relevant voorbij het domein van de maatschappelijke veiligheidszorg. De effectiviteit van interbestuurlijke samenwerking hangt niet enkel af van de hoeveelheid of variëteit aan instrumenten, dan wel van de manier waarop bestaande instrumenten worden ingezet en ingebed. De bredere les is dan ook dat het uitbouwen van meer coördinatie-instrumenten op zich vaak geen oplossing biedt. Een kwaliteitsvolle invulling en afstemming van de bestaande instrumentenmix – gekoppeld aan structurele steun voor netwerken en verbindingsfiguren – vormt een duurzamer perspectief.

Een toekomstgericht samenwerkingsmodel vraagt om randvoorwaarden die samenwerking niet alleen mogelijk maken, maar structureel en duurzaam verankeren in de beleidsarchitectuur. Een eerste stap is dat interbestuurlijke samenwerking systematisch wordt meegewogen bij nieuwe regelgeving en beleidsinitiatieven. Een afstemmingstoets bij wetgevende initiatieven met interbestuurlijke impact kan vermijden dat beleidskeuzes leiden tot versnippering, overlap of extra coördinatielast. Door beleidsvoorstellen vooraf te toetsen op hun effecten voor andere bestuursniveaus, kan meer coherentie in de beleidsvoering worden ingebouwd en wordt de kans groter dat federale en Vlaamse initiatieven elkaar aanvullen in plaats van tegenwerken (zie ook Janssens & De Rynck, 2025).

Een tweede randvoorwaarde is het structureel ondersteunen van verbindingsfiguren – zoals verbindingsambtenaren, casusregisseurs of SPOC's – die cruciale schakels vormen tussen bestuurslagen en sectoren. Hun effectiviteit hangt af van de mate waarin ze beschikken over duidelijke mandaten, voldoende middelen en een stabiele organisatorische inbedding. Investeren in hun professionalisering en

netwerkcapaciteit – bijvoorbeeld via gezamenlijke opleidingstrajecten en ondersteuning – versterkt bovendien hun vermogen om interbestuurlijke afspraken om te zetten in concrete en gedragen resultaten.

Een derde noodzakelijke bouwsteen is het waarborgen van een uniforme en juridisch robuuste informatiedeling. Dit vereist niet alleen sluitende juridische kaders, maar ook relationele investeringen die vertrouwen en wederzijds respect tussen partners versterken. Daarnaast is voldoende schaalcongruentie van belang: het beter laten aansluiten van beleids- en uitvoeringsstructuren kan fragmentatie tegengaan en de koppeling tussen operationele netwerken en strategische besluitvorming verbeteren.

Tot slot speelt ook de financieringswijze een belangrijke rol. Wanneer middelen structureel worden gebundeld en ingezet via vormen van cofinanciering, ontstaat niet alleen gedeeld eigenaarschap, maar wordt ook vermeden dat samenwerkingsverbanden afhankelijk blijven van tijdelijke projectmiddelen of eenzijdige financieringsstromen. Dat vergroot de kans dat samenwerking niet louter ad hoc of persoonsgebonden is, maar structureel ingebed raakt in de beleidsarchitectuur (zie ook SERV, 2023).

De recente beleidsinspanningen, onder meer aangekondigd in het federale regeerakkoord, bieden daarbij kansen om deze condities steviger te verankeren. Het meer systematisch koppelen van financiële arrangementen aan gemeenschappelijke beleidsdoelen kan daarbij een hefboom vormen om interbestuurlijke partners gelijkwaardiger te betrekken. Daartoe bieden interministeriële conferenties (IMC's) een institutioneel forum om dergelijke afspraken te maken en te bewaken.

Door deze randvoorwaarden te verankeren in beleid en praktijk, kan de Vlaams-federale samenwerking evolueren van een kwetsbare praktijk naar een stabiel fundament voor geïntegreerd beleid. Een dergelijk model biedt niet alleen meer slagkracht voor het aanpakken van complexe maatschappelijke veiligheidsvraagstukken, maar versterkt ook het wederzijds vertrouwen en de bestuurlijke veerkracht binnen het Belgische federale bestel.

Naar een versterkte interbestuurlijke samenwerking: beleidsaanbevelingen

Op basis van deze bevindingen formuleren we vijf aanbevelingen voor een robuust interbestuurlijk samenwerkingsmodel:

Versterk het Vlaams-federaal partnerschapsdenken in regelgeving

→ Verken de mogelijke invoering van een afstemmingstoets bij belangrijke regelgevende initiatieven die beleidsmakers kan ondersteunen bij het identificeren van interbestuurlijke effecten en samenwerkingsnaden binnen maatschappelijke veiligheid. Deze toets kan worden ingebed bij bv. de Raad van State, een interfederale toetsingscommissie of ander vehikel.

→ Sluit een interfederaal samenwerkingsakkoord af zodat de federale DIOB-wet en het Vlaamse DIOB-decreet op elkaar aansluiten, met één uniforme procedure, gekoppelde databanken en een gedeeld ondersteuningskader voor lokale besturen.

Ondersteun de rol van verbindingsfiguren

→ Faciliteer mogelijkheden om verbindingsambtenaren over bestuurlijke grenzen heen beter te ondersteunen met aandacht voor mandaten, vorming en netwerksamenwerking.

→ Leg daarbij de klemtoon niet op nieuwe structuren, maar op het versterken van de inhoudelijke afstemming tussen bestaande schakels en hun inbedding in lokale en regionale netwerken.

Consolideer informatiedeling via gedeelde standaarden

→ Zet verder in op een uniforme interbestuurlijke aanpak rond informatiedeling & data-infrastructuur binnen maatschappelijke veiligheidszorg.

→ Ontwikkel een gedeelde, interfederaal gedragen standaard voor informatiedeling, gekoppeld aan de Kruispuntbank Handhaving en federale databanken, met duidelijke waarborgen rond privacy, beroepsgeheim en toezicht.

Werk aan schaalcongruentie in beleid en uitvoering

→ Zet in op een gedeeld kader voor schaalafstemming binnen maatschappelijke veiligheid dat de werkingsschalen van federale, Vlaamse en lokale structuren beter op elkaar afstemt en tegelijk ondersteuning biedt aan kleinere gemeenten om ongelijkheid in capaciteit te vermijden.

→ Gebruik de gerechtelijke arrondissementen als ankerstructuur en als fundament voor de samenwerking tussen politie en parket. Zorg daarbij voor maximale congruentie met politiezones en voor een goede verbinding met andere relevante schalen binnen bv. welzijn en gezondheidszorg.

Stimuleer cofinanciering en gedeeld interbestuurlijk eigenaarschap

→ Voorzie in regelgeving die cofinanciering van handhavings- en veiligheidstaken tussen federale en Vlaamse overheden kan faciliteren op basis van gedeelde beleidsdoelstellingen.

→ Overweeg het afsluiten van een interfederaal convenant dat structurele cofinanciering regelt voor politietaken met deelstaatcomponenten (bv. milieu, dierenwelzijn), met afspraken over verdeling van middelen, capaciteitsopbouw en periodieke monitoring.

REFERENTIES

- Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). (2021). *Lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. Vraag en antwoordfiche LIVC R*. Een uitgave van de VVSG, in samenwerking met de Vlaamse Overheid
- Bauwens, T., Enhus, E., Ponsaers, P., Reynaert, H., & Van Assche, J. (2011). *Integraal veiligheidsbeleid tussen pragmatisme en idealisme: het complexe samenspel van lokale en bovenlokale bestuurlijke actoren*. VUBPress.
- Bouckaert, G., Peters, B. G., & Verhoest, K. (2010). *The Coordination of Public Sector Organizations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. Geraadpleegd op <https://doi.org/10.1057/9780230275256>
- Bouteca, N., Devos, C., Moens, P., Ossenblok, K., & Terriere, L. (2018). *Belgisch federalisme*. Academia Press.
- De Boye, A., Minten, D., Vanquekelberghe, C., & Van Heddeghem, K. (2021). *Bestuurlijk handhaven : handboek voor een lokale aanpak van (georganiseerde) criminaliteit*. Brussel: Uitgeverij Politeia nv.
- De Dobbeleer, F. (2020). *Synergie of spanning? De rol van politie binnen Family Justice Centers*. .
- De Roeck, S. (2022). *Partners in crime? De samenwerking tussen politie en hulpverlening bij familiaal geweld*.
- Demir, Z. (2024). *Beleidsnota Justitie en Handhaving 2024–2029*. Vlaamse Regering.
- DIOB. (2023). *Toelichting bij het ontwerpdecreet houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur*. Brussel: FOD Binnenlandse Zaken.
- Dockx, E., & Verhoest, K. (2020). *Wendbare overheid: tijdelijke project-en programmastructuren met een horizontaal, transversaal en/of gebiedsgericht karakter*. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing, Leuven.
- Dockx, E., Verlinden, S., & Verhoest, K. (2020). *Wendbare overheid: overheidscultuur gericht op flexibiliteit, innovatie, leren en samenwerking*. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing, Leuven.
- Franck, P., & Wyckmans, D. (2016). Family Justice Centers: de aanpak van intrafamiliaal geweld herinrichten vanuit het perspectief van de cliënt|. *Panopticon*, 37(4), 382.
- Franck, P. (2018). VEILIG THUIS: multidisciplinaire aanpak van intrafamiliaal geweld en kindermishandeling onder één dak. *Nederlands-Vlaams Tijdschrift voor Mediation en Conflictmanagement*, (3).
- Franck, P., & Simons, D. (2017). *Dromen, denken, doen : een praktijkhandboek over ketenaanpak intrafamiliaal geweld en het Family Justice Center*. Brussel: Politeia.
- Hoge Raad voor de Justitie. (2021). *Als muren konden spreken... Een blik op partnergeweld*.
- Idea Consult & UCLL. (2022). *Model van een Vlaams intersectoraal, multidisciplinair en rechtstreeks toegankelijk IFG-centrum*. Brussel: Vlaamse overheid.

Janssens, J., & Colman, C. (2018). Het hobbelige parcours van bestuurlijke handhaving van georganiseerde criminaliteit en informatie-uitwisseling in België: al puzzelend naar een sluitend model. *Panopticon*, 4(39), 360-372.

Janssens, J., & De Rynck, F. (2025). *Visie op de toekomst van het lokaal & binnenlands bestuur in Vlaanderen.- Integrale en maatschappelijke veiligheidszorg*. Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing. Leuven

Op de Beeck, H., Put, J., Tans, A., Pleysier, S., & Hermans, K. (2014). Samen werken tegen kindermishandeling. Het Protocol van Moed en de grenzen van het beroepsgeheim. Leuven: LannooCampus.

Reggers, J., & Wyckmans, D. (2018). *Samen maken we het verschil. Op weg naar een Family Justice Center. Ervaringen uit Limburg, Limburg: Family Justice Center Limburg 2018*.

Reybrouck, K. (2022, randnr. 216). *De bevoegdheidsverdeling in het federale België. Een moderne benadering van de duale fundamente (PhD thesis)*.

Schmitz, S. (2023). *Witboek. Aanbevelingen tot verbetering van het crisisbeheer in België. Commissie van deskundigen inzake crisisbeheer*.

Schram, F. (2025). *Een verkenning van het kaderdecreet handhaving Vlaamse regelgeving*. Editie 2024 Mechelen: Wolters Kluwer Belgium

SERV. (2023). *Rapport samenwerking tussen het Vlaamse en Federale niveau en met de andere gemeenschappen en gewesten*. Brussel: SERV. Geraadpleegd via <https://www.serv.be>

Sinardet, D. (2022). De joint decision trap van het Belgische coöperatief federalisme. In C. Jen-art (Red.). *Liber Amoricum Jan Velaers* (pp. 43-53). Brugge: Die Keure.

Staten-Generaal Politie. (2023). *Een blauwdruk voor de politie van de toekomst*. Brussel: FOD Binnenlandse Zaken.

Van Daele, D., & Janssens, J. (Eds.). (2025). *De Wet Gemeentelijke Bestuurlijke Handhaving : context, analyse en implementatie*. Brugge: Vanden Broele..

Van Overmeire, O. (2024). *De bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit op lokaal niveau*.

Vlaamse Regering. (2024). *Kadertekst Veilige Huizen*. Brussel: Agentschap Justitie en Handhaving.

VVSG. (2023). *Advies bij ontwerp van decreet houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling en oprichting*. Brussel: VVSG.

Wyckmans, D. (2018). *Evaluatie Family Justice Center Limburg (FJC LINK)*. Hasselt: Provincie Limburg.

BIJLAGEN

RESPONDENTEN INTERVIEWS

Naam	Organisatie	Functie	Datum interview
Johan De Volder	AIG - Federale politie	Adjunct-Inspecteur-Generaal	13/05/2025
Koen Van Heddeghem	VVSG	Diensthofid veiligheid	15/05/2025
Melissa Rasschaert	VVSG	Stafmedewerker lokaal veiligheidsbeleid	15/05/2025
Lisa Koopman	VVSG	Stafmedewerker lokale politie & veiligheid	15/05/2025
Leen Gheyle	PZ Brugge	Diensthofid Lokale Recherche en bestuurlijke handhaving	10/07/2025
Luc Vanlouwe	Vlaamse overheid	Verbindingsofficier politie	14/05/2025
Dries Wyckmans	Agentschap Justitie & Handhaving	Stafmedewerker	30/06/2025
Nienke Scholten	Agentschap Justitie & Handhaving	Strategisch adviseur politie, parket en intersectorale samenwerking	17/07/2025
Joachim Heyligen	Agentschap Justitie & Handhaving	Jurist, Project Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid	02/09/2025
Paul Vansant	Agentschap Justitie & Handhaving	Senior adviseur Project Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid	02/09/2025
Clara Vanquekelberghe	CSD federale politie Antwerpen	directeur SICAD/INTEL	08/07/2025
Pascal Vincke	Federale politie Oost- Vlaanderen	Strategisch analist	04/07/2025
Philip Willekens	FOD Binnenlandse Zaken - Veiligheid & Preventie	Directeur-generaal	14/07/2025
Jens Kowalewski	Stad Genk	Diensthofid Openbare Orde & expert georganiseerde criminaliteit	11/08/2025

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Afkorting	Volledige benaming
AJH	Agentschap Justitie en Handhaving
ARIEC	Arrondissementeel Informatie- en Expertisecentrum
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CSD	Coördinatie- en Steundirectie (federale politie)
DIOB	Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen
ELZ	Eerstelijnszone
FJC	Family Justice Center
GAS	Gemeentelijke Administratieve Sancties
GBO	Geïntegreerd Breed Onthaal
IFG	Intrafamiliaal Geweld
IMC	Interministeriële Conferentie
ISLP	Integrated System for Local Police (informatiesysteem lokale politie)
KBH	Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving
KVH	Kaderdecreet Vlaamse Handhaving
LCO	Lokaal Cliëntoverleg
LIVC	Lokale Integrale Veiligheidscel
NGW	Nieuwe Gemeentewet
OCJ	Ondersteuningscentrum Jeugdzorg
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SDJ	Sociale Dienst voor Jeugdbescherming
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SPOC	Single Point of Contact
Sw.	Strafwetboek
VHP	Vlaams Handhavingsplatform
VK	Vertrouwenscentrum Kindermishandeling
VKH	Vlaamse Kruispuntbank Handhaving
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WIDA	Gedeeld dossierbeheersysteem binnen Veilige Huizen
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaams beleidsdomein)

OVERZICHT PERSONEELSBEZETTING ARIEC'S (2025)

Regio	Totaal aantal medewerkers	Profielen
Antwerpen	5	1 criminoloog-coördinator, 3 informatiebeheerders, 1 administratieve ondersteuner
Halle-Vilvoorde	2	1 jurist, 1 criminoloog
Leuven	1	1 jurist
Oost-Vlaanderen	3	2 criminologen, 1 jurist
West-Vlaanderen	2	1 jurist, 1 commissaris
Limburg	4	1 criminoloog, 1 jurist, 2 informatiebeheerders
Brussel	3	1 criminoloog, 1 jurist, 1 informatiebeheerder